

Наше Слово

PIK LXIII № 43 (3194) ВАРШАВА, 28 ЖОВТНЯ 2018 РОКУ
ЦІНА – зл. 3,50 zł (VAT = 5%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAIŃSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернетівська газета www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Знімки Томаша Маєвського

«Немає вільної Польщі без незалежної України»

100 років незалежності Польщі та державності України – саме під таким гаслом організовано в Тшеб'ятові, Кошаліні та Валчі концерти за участю знаменитого чоловічого хору «Гомін» зі Львова. Кожна пісня сприймалася з оваціями, то ж не дивно, що слухачі не хотіли відпускати артистів зі сцени.

— Рік 2018 є винятковим як для поляків, так і для українців, оскільки обидва народи відзначають сторіччя державності своєї батьківщини. 22 січня 1918 року проголошено Акт злуки УНР і ЗУНР, тобто першу незалежність України. Натомість союз між Пілсудським і Петлюрою 1920 року мав дати державність як Польщі, так і Україні. На жаль, так не сталося — Україні довелося чекати на незалежність аж до 1991 року, тому ми хотіли нагадати про спільну історію та підкреслити те, що в наших відносинах є добрим, — каже Роман Білас, голова Кошалінського відділу Об'єднання українців у Польщі (ОУП), який разом із місцевими гуртками організував концерти.

Слова Пілсудського: «Немає вільної Польщі без незалежної України» об'єднали поляків та українців, які прийшли відзначити річницю державності своєї батьківщини.

— 100 років тому розпочався шлях незалежності Польщі та України. На жаль, українцям довелося чекати на свою незалежність дещо довше. Однак радіємо, що сьогодні можемо святкувати разом. У Кошаліні саме так і відбувається — поляки та українці спільно святкують і переживають хвилини зворушення. Дякую всім за те, що ми зуміли бути разом протягом усіх цих років, хоч і об'єднує нас важка історія. Розв'язання історії ще попереду, однак цим повинні займатися справжні історики, а не політики. А нині радіємо, що обидві наші країни незалежні, бо це — найважливіше, — наголосив президент Кошаліна Пйотр Єдлінський.

Весні бути?

КАСЯ
КОМАР-
МАЦИНСЬКА,
культурознавчиня,
Перемишль

Цієї осені грайливе сонце вирішило обманути тих унизу, що зими не буде. Кришталеве чисте небо простягається над виднокругом, на якому погода ставить свій майже переконливий спектакль, де головну роль грає жовтень у розпашілому костюмі останніх днів серпня. Правда, якщо добре придивитися до сценографії — листя на деревах вже давно не малахітове, горіхи загубили своє зеленкувате лущиння та піддалися бездискусійному праву тяжіння, як, до речі, і яблука, грушки та сливки. Зате пізні малини ще фліртують з холодними ночами, нагріваються за день та вперто червоніють.

Усе ж земля — не перша ліпша дурепа. Навіть без дощів та вітрів добре знає, що настала осінь. Жодні підступні сонячні трюки не переконують її, що зараз не час переходити у режим «стенд-бай» — ошадності енергії та відпочинку. Якщо не брати до уваги шалапутниць-малин, у городі нічого нового вже не виросте, не доросте, не дозріє. Це останній дзвінок, щоб видобути на поверхню цього річчя підземні плоди — всі ці морквинки, петрушки, селери, порей треба викопати, засилюючи городом заволодіють приморозки, усюдишній холод, вогкість і гнилизна.

Але поки що — з усіх сил — світить осіннє сонце, як зоря перед великим вибухом — збільшується, стає яснішою, хоч насправді гасне. Світить сонце, о диво, навіть трохи гріє. Не те що вдовине серце, як сповіщає українська мудрість в одній народній пісні: осіннє сонце має світити, та не гріти, ще й холодом віяти. Ось так, ніби при нагоді ліричної розповіді про щось зовсім інше, пісня ця кодує в українську (пісня ж не інтернаціональна, а чисто українська) підсвідомість переконання про осінній кінець світу, про осінь, від якої не годиться нічого очікувати. Хіба що в когось виникає така зухвала потреба — завжди можна сісти та заплакати за давно минулими довгими днями, запахом свіжоскошеної луки, смаком полуниць зі сметаною...

Чим далі на схід — похмурого осіннього думання в категоріях остаточних стає ще більше. «Не для мене прилетіла весна» — співають «душешіпательно» росіяни. Ясна річ, що ліричний герой виводить пісню найтемнішим, найгнилішим осіннім пообіддям. Беручи до уваги, що ця балада відома так само, як Росія довга та широка (щонайменше як «Гуралю, чи ці не жаль?» знає вся Польща від Каспрового верху по моло в Сопоті), можна з великою дозою впевненості помітити її вплив на суспільну ментальність цього пригнобленого народу. Бо справді — хто як, а пересічно-статистична російська душа аж вирує декадентським сумуванням. Та хоч би всю Москву й решту країни залити бузковими пахощами, перед російськими засльозеними очима, як жива, все стоятиме фата-моргана осіннього жалю, лисої, як пень, бузини, а єдине, що рятуватиме суспільство перед всенациональною депресією, буде обітниця близького кінця всього сухого як єдиного позитиву потойбічної екзистенції.

Отже, несподіване осіннє тепло є свого роду бальзамом на східний, не тільки російський, «похмурий оптимізм». Правда, рани воно не вилікує, але вони хоча б менше свербітимуть. Після тепла все одно настане холод і зима, яку знов треба буде пережити. Проте найгіршим є переконання, що все остаточно залежить від вищої сили: від погоди, влади, настрою сусіда тощо. Що все рано чи пізно погано закінчується й зовсім добре ніколи не буває. Звісно, в цьому сумі, який протікає через кілометри й кордони, не винні лише народні пісні.

Ілюстрація авторки статті

Доля не раз і не два тут усім збрехала та переїхала, немов дорожнім катком, туди й назад по людських мріях, бажаннях, планах. Напевно, тому, навіть після більше ніж десятиліття єврооптимізму, в Польщі, де, здавалося б, і на цьому нещасному клаптику світу

може запахнути весною, почала знов панувати золота середньовічна осінь.

Остаточо й попри все — з осінню треба змиритися та повірити, що вона — як усе — минає. Тепла чи холодна, вітриста, спокійна чи дощова. Після неї приходить зима, а після зими знов завітнуть тюльпани. Після тюльпанів — каштани, після каштанів — липи... Зацвітуть і півонії, і троянди, і мальви, і жоржини, і лілії. Тільки щоб зацвіли, треба про них подбати набагато раніше. Одні — як насіння мальв — висіваються восени у вазони, а навесні, коли трохи підростуть, пересаджуються у свіжий ґрунт. Інші — як цибульки підсніжників, крокусів, нарцисів чи тюльпанів — закопуються ще у втомлену осінню землю. Також коріння жоржин, які цвітуть майже до перших снігів, на зиму треба викопати й переховувати найкраще в сухому та темному підвалі. Дещо швидше доведеться зробити так само з цибульками косариків...

Порання на жовтневому грайливому сонці у все ж вогкій землі допомагає зрозуміти, наскільки важлива осінь для весни. Скільки праці виконується з думкою, що на цьому не все закінчується, що це — лише новий початок. Тоді й дим від спаленого багряного листя нагадує той, що пронизує повітря ранньою весною, коли садівники підрізують груші, яблуні, сливи й горіхи. Немає нічого більш певного, ніж те, що весна прийде — до тих, хто до неї готується, і до тих, хто в неї не вірить та все подвір'я залив бетоном. Сумне в цьому лише те, що не всюди весну помітять — на бетоні не зацвітуть тюльпани.

Людству сьогодення пощастило жити в час найкращий із можливих. Навіть якщо він схожий на останні промені осіннього сонця. ■

Українці у Польщі очима західного журналіста

ІГОР ІСАЄВ,
головний
редактор
порталу
PROstir.pl

Для частини представників української громади у Польщі теми мови ворожнечі (ненависті) проти нас, про яку пише нерідко «НС», — інтелігентська, тому дещо відірвана від реального життя та його проблем. Щоб зрозуміти ситуацію, пропоную подивитися на неї збоку, очима голландського кореспондента.

У середині жовтня редакцію «НС» відвідав журналіст Ройланд Термот із провідної голландської щоденної газети «NRC Handelsblad». Він спілкувався з головною редакторкою Христіною Заник про польсько-українське минуле, мову ворожнечі й різницю між українськими автохтонами та мігрантами з України в Польщі.

«Знаєте, збільшення числа українців у Польщі, така велика демографічна зміна, була б у нас новиною номер один у всіх медіа. У Польщі, маю враження, це обговорювана цифра, але дискусія про неї не відповідає пропорціям і взагалі йде не в ту сторону», — розповів мені редактор при нашій зустрічі й попросив допомогти знайти контакти різних українців у Варшаві: починаючи від автохтонів і закінчуючи мігрантами, котрі щойно приїхали на автовокзал «Варшава-Західна».

Зранку на «Варшаві-Західній» — на товп. Саме приїжджає більшість автобусів з-за східного кордону Польщі, серед яких уже й такі сполучення як «Херсон—Щецин» чи «Севєродонецьк—Варшава». Частина агентств із працевлаштування іноземців розташувала офіси одразу на вокзалі, а деякі створили власний зал очікування. Мігранти приходять туди безпосередньо з автобуса, залишають речі, у них перевіряють паспорт і страхування, їм відкривають польський банківський рахунок, відтак відправляють до працевлаштування. Більшість у цьому залі приїжджає на промислові роботи. Багато — із невеликих міст, переважно зі сходу України. Працівники кампанії пояснюють: саме там є відповідні кадри для індустріальної промисловості, до того ж досить високе безробіття. Послугами агентств зазвичай користуються ті мігранти, котрі не мають зв'язків із Польщею, не знають мови й переважно вперше приїжджають сюди.

Влад (ім'я змінено), якому ледве виповнилося 20 років, розповідає, що вже кілька разів був на заробітках у Росії. Минулого року приїхав працювати на фабрику в Лодзькому воєводстві — і йому сподобалося. «Чудовий гуртожиток із євроремонт», — хвалить він умови. «І колектив дуже дружній», — повторює Влад, наголошуючи, що саме через це він вирішив приїхати на фабрику вдруге.

«А чи траплялася з вами в Польщі якась прикра ситуація?» — питає Ройланд.

«Взагалі тут люди дружні», — повторює знову Влад. — «Але знаєте, минулого разу я йшов вулицею та розмовляв по телефону з мамою, і на мене, мабуть, через іноземну мову, напали з газовим балончиком».

Влад виправдовує тих, що нападають: вони були п'яні, на вулиці темно, свідки — відсутні.

«Пам'ятаю, що я тоді цілу годину добирався до фабрики. Поїхав туди, бо це було єдине місце, яке я знав, де був лікар», — завершує хеппі-ендом історію хлопець.

«У поліцію не звернувся?» — допитується Ройланд.

«А який сенс?» — питає риторично Влад. — «Було темно, ніхто не бачив, та й це звичайні п'яниці були».

Усю історію пізніше обговорюємо втрех — Ройланд, Христіна і я — у редакції «НС». Головна редакторка тижневика показує представлений цього року рапорт Об'єднання українців у Польщі про мову ворожнечі щодо українців у Польщі, розповідає про акцію «Вісла», процесію в Перемишлі й нападки люблінського воєводи на Григорія Купріяновича. Наголошуємо журналістові: в дослідженні польського омбудсмена зазначається, що лише 5% злочинів на ґрунті ненависті в Польщі зголошуються правоохоронцям.

Утрех робимо висновок: парадоксально, але саме середовище менш інтегрованих із польським суспільством мігрантів із України, котрі приїжджають тимчасово, найменше розуміється на цій проблематиці. При цьому від нападів на тлі ворожнечі страждають най-

більше саме вони — адже відрізняються від польської більшості: акцентом у своїй польській мові; іншими звичками в підборі одягу чи навіть у покупках; зрештою, місцем проживання — сезонні мігранти зазвичай мешкають у гуртожитках, і навколишні мешканці уже знають, що там є «українці».

Протягом понад трьох років, відколи почалася серія побиттів українців у Польщі (головним чином — сезонних мігрантів з України), я намагаюся говорити на цю тему з українцями з різним історичним і сімейним досвідом. Чимало мігрантів, як-от Влад, вважає, що його побили радше тому, що нападники були п'яні, а не через те, що він українець. Дехто навіть заперечує такі тенденції в Польщі — мовляв, подивіться, як тут гарно, дружньо навколо, а те, про що ви говорите: а) перебільшення; б) брехня московської пропаганди.

Сувору реальність відкривається лише при зіставленні багатьох випадків. Тоді стає зрозуміло, що це — не поодинокі ситуації, а тенденція, проти якої повинен боротися весь державний механізм (органи публічної адміністрації, прокуратура, суди, уряд). Тим часом у Польщі все більше цих колішаток ненависті підготовують, а не зупиняють.

Тому пересічному українцеві тут залишається лише ірраціональна віра. У те, що якщо бачиш дружних людей навколо, значить, такими є всі 40 мільйонів мешканців Польщі. Що напади на українців тут — це поодинокі витівки певних людей, а не поведінка, яку цим людям дозволила неадекватна влада. Що, врешті-решт, такі люди зачеплять будь-кого іншого, але не мене.

— А що, якщо зачеплять? — запитав Ройланд. На жаль, мене, а не Влад. ■

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

У Любліні відбудеться лекція про українські говірки Надсяння

Українське товариство (УТ) у Любліні запрошує на другу зустріч з нового циклу українознавчих лекцій «Люблінські читання», яка буде присвячена українським говіркам Надсяння. Мета циклу, започаткованого восени цього року — наблизити люблінським українцям цікаві і важливі для нас питання історії, культури, сьогодення. Серед доповідачів виступатимуть насамперед члени української громади, серед яких є чимало дослідників та запрошених гостей.

У рамках лекції «Українські говірки Надсяння — характеристика та стан збереження» 10 листопада о 19.00 в офісі організації (Al. Spółdzielczości Pracy 3) з доповіддю виступатиме д-р Тетяна Колодинська. Це мовознавчиня, багаторічна університетська викладачка, членкиня Ревізійної комісії Українського товариства. Ця зустріч — виняткова нагода почути з перших вуст про особливості і специфіку надсянських говірок, про стан збереження цього елементу української культурної спадщини.

Надсяння — це регіон, який відіграв важливу роль у історії українського народу. Перемишль чи Ярослав — це міста, які за княжих часів були важливими інтелектуальними та культурними центрами. Українські говірки Надсяння, як зазначають організатори, є «прекрасним» виявом місцевого варіанту української культури.

Професора Романа Дрозда відзначено Золотим хрестом заслуги

Фото з сайту historia.aps.edu.pl

На прохання міністра науки та вищої освіти президент РП відзначив професора Романа Дрозда (на фото), працівника Інституту історії та політології Поморської академії наук, Золотим хрестом заслуги «за заслуги в діяльності з розвитку науки». Про це інформує сайт інституту. У заяві зазначено: «У 2008-2016 роках проф. Роман Дрозд був ректором Поморської академії в Слупську. Завдяки цьому університет збагатив навчальну пропозицію з 13 до 25 напрямків, відповідно до потреб ринку праці (у галузі технічних, медичних та соціальних наук)».

За той час, коли український історик був ректором Поморської академії, 55 працівників отримало звання доктора наук, 39 отримало ступінь доктора габілітованого, а 10 — професорське звання. Зросла також кількість грантів на наукову діяльність (близько 7 млн зл.). Варто також зазначити, що за цих вісім років Академія розвинула співпрацю зі східними партнерами — вищими школами України, Білорусі та Росії. Найбільш динамічно розвинулася співпраця саме з Україною. За цей період кілька сотень українських студентів отримали гарантоване безкоштовне навчання та проживання.

Роман Дрозд є сьогодні членом Головної ради Об'єднання українців у Польщі та членом Українського історичного товариства у Польщі, співзасновником якого він був раніше (від 2008 року — голова УІТ). Як науковець, він спеціалізується в новітній історії Польщі і Східної Європи XX століття. Його науковий доробок нараховує понад десять книг, близько 80 на-

укових праць. Роботи історика публікувалися в Україні, Словаччині, Чехії та США.

Професор досліджує питання, пов'язані зі становищем української меншини в Польщі після Другої світової війни, а також історією греко-католицької церкви в Польщі. У 2007 році президент Польщі Лех Качинський надав Р. Дроздові Срібний хрест заслуги. Два роки тому українець отримав звання «бельведерського професора», яке також надає президент Польщі.

У варшавському театрі демонструватимуть вистави з українським перекладом

Варшавський театр «Teatr Powszechny» з нового сезону починає ставити спектаклі з українськими субтитрами. Перша така вистава відбулася у неділю 21 жовтня. Це — вистава «Падіння» (Upadanie), психологізована оповідь про родину, яка намагається відповісти на питання, чому сучасний світ так радикалізується та схиляється до націоналізму. Режисером вистави є угорський режисер театру та кіно Арпад Шилінг. Цього дня гостей чекала унікальна пропозиція — сказавши пароль «Україна» під час купівлі квитків, можна було придбати два квитки за ціною одного.

Нагадаємо, у минулі роки в театрі вже відбувалися події з української тематики. Зокрема, у 2014 році показували виставу, присвячену Революції гідності — «Dzienniki Majdanu».

Загальні збори Братства «Сарепта» у Кракові

20 жовтня в парафіяльних приміщеннях греко-католицької парафії у Кракові відбулися щорічні загальні збори членів Братства греко-католицької молоді «Сарепта». Про це повідомляє сайт Перемисько-Варшавської архієпархії УГКЦ.

Перед засіданням відслужили літургію, яку очолив голова братства — отець митрат Іван Піпка. Після цього розпочалися збори, під час яких учасники обговорювали важливі питання діяльності братства: підсумували діяльність організації за минулий рік, обговорили питання ремонту будинку осередку в Команчі та дзвіниці в Полянах-Суровичних. Бурхлива дискусія стосувалася планів і термінів майбутніх літніх таборів. Члени організації представили багато пропозицій щодо покращення функціонування і діяльності братства. У зборах взяли участь також отці Вроцлавсько-Гданської єпархії УГКЦ.

Молодіжне братство «Сарепта» вже понад 30 років організовує релігійні табори для молоді у Новиці та Команчі. Нещодавно його голову о. Івана Піпку відзначили у плебісциті «Wielkie Odkrywanie Małopolski». У рамках цього голосування нагороджують місця і людей, завдяки яким Малопольське воєводство є найчастіше відвідуваним регіоном у Польщі.

Концерт Ігоря Богдана в Народному домі

Як інформує Кася Комар-Мацинська, у концертному залі Народного дому в Перемишлі 18-го жовтня відбувся сентиментальний концерт легенди української естрадної пісні, заслуженого артиста України — Ігоря Богдана з Калгарі (Канада). Солоїст перебував у чотиримісячному турне містами України і запропонував провести благодійний концерт у Перемишлі. Він відмовився від гонорару, а прибуток, отриманий від продажу квитків, вирішили призначити на відбудову Народного дому. Окрім цього, Ігор Богдан провів для потреб Народного дому два благодійні концерти в Канаді.

На концерт прийшли чи не всі покоління перемишлян — від дідів по онуків. Дякуючи артистові, Марія Туцька сказала, що малюки, які бавляться перед сценою, є дітьми тих, хто в 90-х роках у такому ж віці брали участь у першому концерті Ігоря Богдана в Перемишлі. Сам артист також згадував той концерт (який тривав, за словами учасників, два дні) та несамовиту, родинну атмосферу. Ігор Богдан тоді ще співав в легендарному гурті відомого скрипаля Олега Кульчицького.

Цього разу соліст створив у залі особливий настрій кінця 80-х та початку 90-х років, з якими у середнього та старшого покоління українців у Польщі асоціюється його творчість. Публіка, узявшись за руки, підтанцювала в такт мелодії, підспівувала відомі шлягери.

Багато відвідувачів концерту згадували про зворушливе і символічне виконання Ігорем Богданом, гуртом Олега Кульчицького та хором «Журавлі» гімну

України у 1989 році на Фестивалі української культури в Сопоті — ще за два роки до того, як Україна проголосила свою незалежність.

Ігор Богдан обіцяв, що радо відвідає українську громаду в Польщі також із концертом колядок та щедрівок, аранжованих в естрадному стилі.

Виставка праць Мирослава Гаврильця у Перемишлі

18 жовтня у вишкільному осередку «Бельферек» (вул. Крашевського, 7a) під час конференції вчителів української мови відкрилася художня виставка картин українського митця з Мокрого — Мирослава Гаврильця. Про це інформує Кася Комар-Мацинська. На запрошення української громади митець показав свої твори вперше — їхня тематика пов'язана з українством у Польщі. Чимало картин представляють пейзажі та архітектуру Перемишля. Досі Гаврилець виставляв свої роботи лише на карпатських художніх виставках та конкурсах.

Картини Гаврильця створені олійними фарбами, це — зображення напівреальних сюжетів з його особистих візій та снів, де ведеться одвічна боротьба добра і зла, світла та темряви, правди та брехні. Проте картини не є повністю абстрактними, на них можна знайти безліч українських мотивів: старі дерев'яні церкви на гірських схилах, люди на релігійних святах, процесії, а також учасників княжих походів. Серед них є картина, присвячена акції «Вісла»: під похмурим небом котяться перевантажені вози та йдуть згорблені люди. Емоції, змальовані в картинах Гаврильця, митця-самоука, — близькі українцям Закерзоння, а сам автор каже, що радо відповідає на всі запрошення своїх земляків.

Позбавлення волі за образу на національному ґрунті

У місті Опольє зловмисники образили таксиста — громадянина України — та вкрали його авто. Про це 15 жовтня повідомила місцева поліція. Інцидент трапився 4 жовтня.

Після опівночі троє чоловіків сіли у таксі. Коли пасажери побачили, що 21-річний водій є іноземцем, вони почали його принижувати. Пасажири були щораз більш агресивні у своїх висловлюваннях та поведінці. У певний момент таксист зупинив авто, вийшов з нього та викликав поліцію. Поки він викликав допомогу, один із пасажирів сів за кермо автомобіля і всі троє поїхали, залишивши власника автомобіля на узбіччі.

В Ополі поліцейські затримали двох чоловіків 22 і 27 років. Їм висунули звинувачення в образі та зневаженні на національному ґрунті.

Третій, 32-річний чоловік, був затриманий у Кракові, де виявили викрадений автомобіль. Цей зловмисник відповідатиме також за крадіжку.

Згідно з законом, тому, хто публічно ображає групу людей або окремих осіб через їхню національну, етнічну, расову чи релігійну приналежність або з такої причини порушує фізичну недоторканність людини, загрожує ув'язнення до 3 років.

За інформацією поліції, за скоєні злочини усім трьом чоловікам загрожує до 5 років позбавлення волі.

Українська молодь у Ченстохові

Кілька десят молодих українців з Перемишля, Гурова-Ілавецького, Білого Бору, Циганка, Лігниць, Щецінка, Замениць, Гожова-Влкл., Зеленої Гори, Вроцлава та Старгарду взяли участь у XI З'їзді випускників (матуристів) під гаслом «Учителю, що мені робити?». Подія відбулася у жовтні на Ясній Горі у Ченстохові. Таким чином молодь долучилася до акції «Молитовна естафета» перед іконою Ченстоховської Божої Матері за успіхи XV Синоду єпископів, присвяченого молодим людям. Нагадаємо, цей синод під гаслом «Молодь, віра та розпізнання покликання» проходить з 3 по 28 жовтня 2018 року в Римі.

Учасники приїхали на з'їзд зі своїми парохами. Окрім нічного чування та літургії, молодь взяла участь в екскурсії: можна було побачити «Парк сакральних мініатюр» та Ясну Гору. Наступний XII з'їзд матуристів має відбутися у перші вихідні жовтня 2019 року.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**

Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

Справа Купріяновича: як розвивалися події?

У календарній послідовності ми покажемо хід подій, які відбувалися від 8 липня – дня урочистостей в Сагрині – до сьогодні. 10 листопада має завершитися судове слідство у цій справі.

8 липня – на кладовищі у Сагрині президент України Петро Порошенко віддав шану жертвам цієї місцевості – українцям, яких вбили 10 березня 1944 року солдати підрозділів Армії крайової та члени Батальйонів хлопських. Загалом понад сімдесят років тому тут за кілька годин спалили село та брутально винищили понад 660 мешканців, а разом із сусідніми селами – близько 1300 осіб мирного населення.

Разом з П. Порошенком приїхали голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович, секретар державної комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій Святослав Шеремета, народна депутатка України Оксана Юриницька та голови Івано-Франківської та Львівської обласних рад. На події були присутні також представники Посольства України в Польщі, зокрема посол Андрій Дешиця. Голова Українського товариства в Любліні д-р Григорій Купріянович виступив з промовою під час події.

9 липня – люблінський воевода Пшемислав Чарнек заявив на прес-конференції, що подасть скаргу у прокуратуру на д-ра Григорія Купріяновича у зв'язку зі словами, які українець сказав на цвинтарі. П. Чарнек зазначив, що думки, які Г. Купріянович висловлював протягом останніх років, та доповідь на цвинтарі у Сагрині, у якій голова Українського товариства прирівнює вбивство у Сагрині з «вбивством 130 тис. поляків на Волині», однозначно є порушенням закону. Воевода впевнений, що українець не лише «зневажив польський народ», але порушив закон про Інститут національної пам'яті (ІНП), що передбачає штраф або покарання у вигляді тюремного ув'язнення терміном до трьох років за «заперечення злочинів українських націоналістів». У ході прес-конференції щодо урочистостей в Сагрині Пшемислав Чарнек назвав їх «провокацією» та подякував спецслужбам, оскільки, як зазначив, приїзд «тисячі чи двох тисяч українських націоналістів ніколи не є безпечним».

9 липня – у мережі Facebook ініціювали акцію на підтримку д-ра Григорія Купріяновича. В окремій події на Facebook учасники публікували новини, пов'язані зі справою Григорія Купріяновича, та інформацію про можливість впливу на владу. Організатори нагадали слова голови Українського товариства, які він сказав у Сагрині. Акція тривала до 23 липня.

10 липня – депутат Сейму Польщі Міхал Камінський надіслав інтерпеляцію (звернення) до прем'єр-міністра Польщі у справі заяви люблінського воеводи, поданої до прокуратури на Григорія Купріяновича. Депутат запитує, чи «вшанування та засудження вбивств, скоєних проти громадян Республіки Польща української національності та православної віри польським підпіллям, які 2007 року однозначно засудив президент Лех Качинський, є злочином з точки зору польського уряду?». «Чи витівка пана Чарнека є також виявом його шовіністичної істерії?» – продо-

Григорій Купріянович.
Фото автора статті

вжує у документі М. Камінський. На тиждень пізніше (17 липня) інтерпеляцію у цій справі написав до канцелярії Сейму депутат Марцин Свенціцький.

13 липня – окружна прокуратура у Замості повідомила, що заяву щодо очільника Українського товариства буде розслідувати ІНП у Любліні. «Ми вирішили, що не є правильним суб'єктом для розгляду цього питання», – сказав голова прокуратури у Замості Єжи Заркевич.

25 липня – члени Українського історичного товариства (УІТ) у Польщі написали листа до прем'єр-міністра Матеуша Моравецького. У своєму зверненні вони підняли тему польсько-українського конфлікту в часи II Світової війни, необхідності вшанування жертв з обох сторін, а також критикували слова люблінського воеводи Пшемислава Чарнека, який назвав вшанування пам'яті українських жертв «провокацією». У документі історики звернули увагу на те, що нащадки загиблих у Сагрині, як і вся українська громада, чекали більше 10 років на офіційне відкриття пам'ятника на місцевому цвинтарі та належне вшанування пам'яті загиблих.

27 липня – у мережі Фейсбук з'явилася ініціатива на захист люблінського воеводи Пшемислава Чарнека. Її автори зазначили, що сторінку створено на прохання кресових середовищ «з метою захисту доброго імені професора д-ра Пшемислава Чарнека, воеводи м. Любліна, на якого в останні дні накинута деякі представники української меншини».

9 серпня – голова Українського товариства звернувся у справі слів та дій воеводи до прем'єр-міністра Польщі Матеуша Моравецького. Водночас розділів документа українець звертає увагу на питання, які виникають у зв'язку зі словами люблінського воеводи. Діах із Любліна зазначає, що Пшемислав

Чарнек припустився маніпуляції щодо слів українця, і тому деякі закиди є «курйозними». Купріянович наголосив у зверненні, що після урочистостей у Сагрині за участю президента України Петра Порошенка, воевода вжив заходів, які можуть бути сприйняті не тільки як спроба загострення польсько-українських відносин, але, в першу чергу, як намагання «залакати українське суспільство в регіоні і запобігти презентації власної перспективи історії національною меншиною».

9 серпня – на Facebook створили сторінку (Wspieramy Grzegorza Kuprianowicza/ Підтримуємо Григорія Купріяновича). До сьогодні там публікують новини, пов'язані зі справою.

10 серпня – окружна прокуратура в Замості відкрила слідство у справі голови Українського товариства д-ра Григорія Купріяновича.

10 серпня – Українська спільнота в Португалії виступила на захист Купріяновича.

«Протягом довгої європейської історії багато сусідніх країн мали складні відносини. Така природа людини. Але об'єднана Європа показала, що перспектива мати спільний економічний та політичний простір дає рівноцінний розвиток для всіх учасників. Цього прагне й Україна», – йдеться у зверненні до посла Польщі в Португалії. Раніше з заявою в захист Купріяновича виступив Світовий конгрес українців – організація, яка об'єднує українців та українські організації з усього світу. Купріяновича підтримали також спільноти з Греції та Естонії.

20 серпня – прокурор Комісії з питань кримінального переслідування злочинів проти польського народу ІНП в Любліні виніс рішення про відмову розслідувати справу виступу д-ра Григорія Купріяновича, яким голова Укра-

їнського товариства нібито міг заперечити злочини проти польського народу. «Після проведення перевірки, зокрема, після аналізу реконструйованої промови голови Українського товариства у Любліні, було встановлено, що воно не містило жодного змісту, який міг би підпадати під 55 статтю закону про ІНП», – зазначив у комюніке прокурор Яцек Новаковський. Відповідно до цього ж закону, тому, хто заперечує злочини проти польського народу, загрожує навіть до трьох років позбавлення волі.

21 серпня – у справі українського діяча на своїй сторінці у Facebook висловився міністр закордонних справ України Павло Клімкін.

«„Провиною” Г. Купріяновича, наскільки я розумію, стало те, що він „мав сміливість” сказати, хто був жертвою, а хто здійснив злочин, тобто ще раз озвучив давно відомі факти, які досі нікому навіть на думку не спадало заперечувати. Проте ситуація змінюється з прийняттям у цьому році в Польщі нової редакції Закону «Про Інститут національної пам'яті». Вона, як відомо, викликала гостру міжнародну критику, зокрема в Україні, США й Ізраїлі, як недемократична, однобока і популістська. Деякі аналітики висловлювали сподівання, що з огляду на його відверто пропагандистський характер і юридичну неспроможність, відредагований Закон на практиці ніколи застосовуватися не буде. Проте, як бачимо, пройшло лише кілька місяців, а ми вже маємо прецедент його застосування. І це не може не викликати глибокої тривоги».

Ми категорично проти того, щоб судовий механізм використовувався для переслідування одного з провідних діячів української громади Польщі, який, до речі, надзвичайно багато робить для польсько-українського історичного примирення», – зазначив він.

30 серпня – під час засідання Комітету із захисту пам'яті боротьби і мучеництва при відділі Інституту національної пам'яті в Любліні д-ра Григорія Купріяновича відкликали з членства цього комітету. Причиною відкликання вказано статтю 53 зі статуту Інституту національної пам'яті, в четвертому пункті якої йдеться: «Членів комітету охорони пам'яті боротьби і мучеництва призначає та відкликає голова Інституту пам'яті на прохання відповідного місцевого директора відділу Інституту пам'яті». Тобто рішення про відкликання прийняв Ярослав Шарек за заявою Марціна Кшиштофіка.

Купріянович зазначив, що сприйняв цю подію з розчаруванням і вважає її продовженням дій, які розпочав у липні люблінський воевода Пшемислав Чарнек. Він наголосив, що це відкликання – спроба «покарати» його за представлення сприйняття минулого та історичної пам'яті з перспективи українця. Раніше ІНП заявив, що промову Купріяновича в Сагрині не вважає злочином.

На знак протесту від участі у комітеті відмовився професор університету Марії Складовської-Кюрі Маріуш Мазур.

30 серпня – правління Громадської ради при Львівській обласній державній адміністрації прийняло з Львівською ОДА спільне звернення до Міністерства закордонних справ України щодо підтримки д-ра Григорія Купріяновича. Через кілька днів до ініціативи львів'ян приєдналося також правління Громадської ради при Тернопільській ОДА.

УКРАЇНА

7 міфів медицини, які розвінчала Уляна Супрун

Уляна Супрун виконує обов'язки міністра охорони здоров'я України та героїчно прощовує зміни в державній системі охорони здоров'я. Окрім цього, вона також взяла на себе сізифову працю розвінчувати міфи медицини, в які вірить українське суспільство. Пані Супрун щотижня публікує у своїх соціальних мережах факти, що спростовують загальноприйняті переконання, які панують в народній медицині. У відповідь на її публікації зазвичай слідує бурхлива реакція тих, хто погоджується або ні з думкою Уляни Супрун. Ми підібрали 7 найцікавіших і найпопулярніших міфів, які пані Супрун ефективно розвінчала.

1. Манту не можна мочити

Це, напевно, найбільший пострадянський міф із дитинства українців. Ні, тут не йде мова про «манто» — широке жіноче пальто, яке можна мочити. Йдеться про туберкулінову пробу, інакше — «реакцію Манту», названу на честь французького лікаря та науковця Шарля Манту. Це імунологічний діагностичний тест, який полягає на внутрішньошкірному введенні діагностичного препарату туберкуліну й дозволяє виявити специфічну імунну відповідь організму. Якщо пляма на шкірі суттєво збільшується та червоніє — це знак того, що організм активно взаємодіє зі збудником туберкульозу.

Міф манту полягає в тому, що ніби вода на шкірі може вплинути на реакцію організму, папула від ін'єкції збільшиться та результат проби хибно покаже, що людина інфікована. Всім дітям України кілька разів робили у школах проби манту. Шкільні медсестри суворо забороняли їх мочити, лякаючи якимись страшними наслідками. «Вода на шкірі ніяк не може вплинути на пробу манту. Адже ін'єкція туберкуліну вводиться внутрішньошкірно, куди вода сама по собі не проникає. Утім манту справді не варто терти чи дряпати. А ось мочити можна на здоров'я», — пише Уляна Супрун.

2. Страшні протяги

Одвічний антагонізм у публічному транспорті — один пасажир відкриває вікно, бо йому спекотно й душно, інший зачиняє, бо йому дує. Балансу між цими крайностями часто неможливо досягти. То чи можна застудитися від протягу? Ось що на це каже Уляна Супрун: «Сам по собі протяг не є чимось поганим. Як не поганий і вітер. Адже люди найчастіше хворіють від інфекцій, які є в повітрі, а не від самого повітря. Тому протяг як такий не загрожує здоров'ю людини. Якщо його постійно уникати, сидіти в замкненому приміщенні та закутуватися в одяг — ви навпаки робите себе більш вразливим, гірше сприймаєте перепади температури повітря та можете швидше підхопити застуду».

3. Бахіли як прояв суворості медсестер українських лікарень

Ще одне суворе правило пацієнтів усієї України. У багатьох українських лікарнях усіх відвідувачів змушують одягати бахіли*. Інколи навіть категорично забороняють заходити без них до медзакладу. Крім того, вони зазвичай не безкоштовні. Уляна Супрун каже просто: «Ні, бахіли не потрібні. Єдині місця в лікарні, де варто їх носити, — операційні та приміщення, які потребують асептичних умов, тобто там проводяться інвазивні втручання й існують ризики виникнення й передачі інфекції».

4. Хрустять пальцями в задоволення

Існує переконання, що якщо хрустити навмисне суглобами пальців, в старості це призведе до артрити, від чого тремтітимуть руки. Тут Уляна Супрун наводить приклади досліджень, у яких говориться, що таке припущення не має доказів, тож можете не слухатися своїх батьків, які кажуть вам не хрустити пальцями: «Взагалі зв'язок між хрустінням суглобів та артритом досліджувався різноманітними науковцями, й на сьогодні не представлено жодних переконливих доказів, які б його підтвердили. Результати більшості досліджень свідчать про те, що хрустіння не шкідливе, якщо ви в цей час не відчуваєте болю та

дискомфорту. Наразі найбільш переконливою є теорія, яка вказує, що звук хрусту може виникати внаслідок лопання бульбашок газу, що утворюються в синовіальній рідині».

Джерело: youtube

5. Смартфон не шкідливий

Користування смартфоном має свої наслідки. Перш за все, ми опускаємо занадто низько голову та шию до грудної клітки. Чим нижче, тим більший тиск створюється на наш хребет і м'язи верхнього плечового поясу. Від цього може нити шия або спина, терпнути й німіти пальці чи боліти очі. Від часто повторюваних рухів страждають також руки. Можуть виникати такі симптоми як біль, оніміння, поколювання та запалення в суглобах великого пальця руки. Крім того, виникають проблеми з зап'ястями, що перенапружується в статичному положенні.

Якщо уважно стежити за екраном протягом тривалого періоду часу — ви починаєте менше кліпати. Особливо, якщо дивитися на нього з близької відстані. Це може посилити сухість очей та викликати біль.

6. Треба їсти суп щодня

У дитинстві батьки змушували нас їсти суп, тому що це корисно. Чи справді суп необхідний в щоденному раціоні? «Їсти чи не їсти суп — більше питання смаку, аніж здоров'я», — пише Уляна Супрун. — Навіть якщо ви зовсім відмовитеся від супу — це не матиме шкідливих наслідків. Адже в країнах, де майже не їдять рідкі страви, — показник гастроентерологічних захворювань не має суттєвих відмінностей від нашого. Жодного наукового підтвердження, що їсти суп потрібно щодня, немає. Збалансоване різноманітне харчування та достатньо рідини впродовж дня позбавляють нас потреби їсти суп чи борщ».

7. Вісім склянок води на день

Всі модні журнали та посібники зі здорового харчування вчать нас, що людині потрібно пити вісім склянок води щодня, бо це допомагає позбутися зморшок, очистити організм від токсинів, допомогти схуднути та навіть покращити роботу здорових нирок. Ось що пише про це пані Уляна: «Вода, безумовно, дуже корисна, але коли ви п'єте стільки, скільки потрібно вашому організму. А от щодо переваг для здоров'я надлишкової кількості води немає жодних науково підтверджених доказів».

Це тільки декілька публікацій, які Уляна Супрун зробила на своєму Facebook під хештегом (позначкою) #абивиблиздорові. Кожен її пост про наступний міф розпалює справжні пристрасті, і медіа активно її передрукують. Тільки щоб зрозуміти масштаб, наприклад, публікація про те, що сидіння на холодному не викликає запалення сечового міхура, набирала близько 5 тис. лайків і понад 250 коментарів. ■

Катерина СЕМЧУК

* Бахіли — одноразові захисні «чохли», що надягають поверх взуття.

ПУЛЬС УКРАЇНИ

● **Російська православна церква (РПЦ) розірвала всі зв'язки з Константинополем.** 15 жовтня, священний Синод РПЦ вирішив відмовитися від євхаристійного спілкування з Константинополем. У рішенні синоду зазначено, що РПЦ не буде виконувати нещодавнє рішення Константинополя щодо скасування документа про перехід Київської митрополії під юрисдикцію Московського патріархату в 1686 році. Там заявили, що рішення про розрив зв'язків було «вимушеним», оскільки усі останні дії Константинопольського патріархату є «беззаконними та неканонічними», а рішення щодо отримання Україною томосу є «розколом». У той же час, представник УПЦ МП архієпископ Климент, в коментарі «Громадському» теж назвав рішення щодо томоса для України «неканонічним» і заявив, що представники Константинополя в майбутньому «відчутно зрозуміють наслідки своїх рішень». Нагадаємо, 11 жовтня на засіданні Синоду було ухвалено рішення надати українській помісній церкві томос про автокефалію після того, як архієреї трьох українських православних церков проведуть об'єднавчий собор і оберуть єдиного патріарха. Одразу після цього, у Кремлі пообіцяли «захистити віруючих УПЦ Московського патріархату в Україні, якщо ситуація навколо процесу надання українській церкві автокефалії загостриться».

● **Андріївську церкву в Києві передано у користування Константинопольського патріархату.** Таке рішення схвалила Верховна Рада України. Схвально за це рішення проголосували 237 народних депутатів. Спікер ВР Андрій Парубій повідомив, що Андріївську церкву нададуть у постійне користування вселенського патріарха, але при цьому вона залишиться у власності держави. Андріївська церква — православна церква на честь Св. Андрія у стилі українського бароко, пам'ятка архітектури та монументального живопису XVIII століття світового значення у Києві, споруджена за проектом видатного архітектора Бартеломео Растреллі. Церкву запропонували внести до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Наразі у споруді тривають реставраційні роботи. 11 жовтня Синод Вселенського патріархату підтримав надання автокефалії Українській церкві, де, зокрема, ухвалили рішення — відновити ставропігію Константинопольського патріархату в Києві — «одну з багатьох ставропігій, що існували тут завжди». Ставропігія є своєрідним церковним посольством на кшталт ватиканської нунціатури. Предстоятель УАПЦ Макарій (Малетич) заявив, що він жертвує Андріївську церкву Константинополю.

● **Створення єдиної помісної церкви в Україні вперше підтримує більше половини українців (54% респондентів).** Ще по 19% ставляться до цієї ідеї або негативно, або байдуже. Загалом підтримка єдиної помісної церкви чітко залежить від регіону проживання респондентів, їх віку та конфесійної приналежності. І так, появу єдиної церкви найбільше підтримує старше населення (серед українців віком від 51 року позитивно до цієї ідеї ставляться 61%), найменше — молодь (45%). Більш популярна ця ідея на заході (68%) та у центрі (58%), менше — на півдні (45%) і найменше на сході — лише 37%. Цікаво, найбільш позитивно до створення єдиної православної церкви в Україні ставляться прихожани УГКЦ, які, як відомо, не беруть участі в об'єднанні церков. Майже половина українців не змогли відповісти на питання про те, хто має очолити помісну церкву. Попри те, найпопулярнішим кандидатом серед українців є глава УПЦ КП патріарх Філарет, за якого висловилися 30% респондентів. Ще 7% вважають, що помісну церкву має очолити глава УПЦ МП митрополит Онуфрій, а 3% висловлюються на користь глави УАПЦ митрополита Макарія. Патріарх Філарет також є одним із двох релігійних лідерів, яким найбільше довіряють українці. Більшою довірою за нього в Україні користується лише папа римський Франциск, якому довіряють 34% респондентів. Патріарху Філарету довіряють 30% українців, главі Константинопольської православної церкви Варфоломію Першому — 20%, главі УГКЦ архієпископу Святославу — 19%, главі УПЦ МП митрополиту Онуфрію — 16%, а главі УАПЦ митрополиту Макарію та патріарху РПЦ Кирилу — по 13% респондентів. Опитування проведено соціологічною групою «Рейтинг».

ГРОМАДА

Ювілей України над Балтійським морем

Тшеб'ятів передає гетьманську булаву

У Тшеб'ятові відбувся концерт за участю відомого чоловічого хору «Гомін» зі Львова. Крім відзначення 100 річниці незалежності Польщі та державності України, він мав ще небуденний регіональний акцент – гості подякували голові місцевого гуртка ОУП Василеві Білю, який присвятив цій роботі аж 36 років життя і тепер іде з посади. Бурхливими оплесками слухачі зустрічали чи не кожну пісню. Отож, гучно прозвучало «дякуємо»!

На фото зліва направо:
Дарій Вуйтів, Івона Вуйтів,
Василь Білю, Богдан Патра.

— Василь Білю виконував свої обов'язки безперервно з 1982 року, отже 36 років — це чи не найдовший термін на посаді голови у всій Польщі, тому ми хотіли йому за це подякувати. Усі ці роки він працював практично з тими самими членами управи, отже це неабиякий успіх. Я переконаний, що культурне життя українців у Тшеб'ятові не виглядало б так, як сьогодні, якби не Василь Білю. Він нас виховував, оскільки нинішня управа пропрацювала з ним 30 років. Пан Василь завжди заряджав колектив оптимізмом попри те, що не завжди в нас усе виходило, а часом і не хотілося щось робити, однак пан Василь підштовхував нас уперед до дії, — каже Богдан Патра, який від місяця є новим головою гуртка.

Взяти коментар від колишнього голови майже неможливо, оскільки

В. Білю воліє працювати, аніж говорити про свою роботу.

— Ну що ж, просто треба було працювати, а сьогодні я в такому віці, що слід передати головування молодшим. Я просто робив те, що було потрібно, а нині гордий, що маю своїх наступників. Тому впевнений: ті, хто прийде на моє місце, надалі розвиватимуть як гурток, так і домівку, — скромно каже В. Білю.

Тому Б. Патра насамперед не хотів би занепасти те, що до цього зробив пан Василь. Він мріє ще про ремонт домівки, а також відродження культурного життя, яке в минулому зосереджувалося саме навколо неї. Адже на Помор'ї саме у Тшеб'ятові першою виникла капела бандуристів та мандоліністів, а також діяв хор. Новий голова гуртка хотів би повернутися до коренів та дещо оживити культурне життя Тшеб'ятова.

Під час концерту Б. Патра разом зі слухачами та учасниками хору «Гомін» офіційно подякував колишньому голові. Це було дуже зворушливо, оскільки пан Василь став почесним головою тшеб'ятівського гуртка. До слів подяки також долучився Роман Білас — голова Кошалінського відділу ОУП, і вручив В. Білю грамоту-подяку, в якій читаємо: «Висловлюємо щиру подяку за Вашу велику працю для добра української громади, діяльність для зберегання української мови, традиції, культури та вагомий внесок у зміцнення позитивного іміджу українців у Польщі». Управи Кошалінського відділу та гуртка ОУП подякували також за довгу, плідну співпрацю при організації багатьох українських культурних заходів.

Слова подяки теж висловила Рената Корек — директор Тшеб'ятівського осередку культури.

— Я знайома з Василем понад двадцять років. Це були двадцять чудових років, протягом яких я заприятелювала також з українською громадою — і за це хотіла подякувати як Василеві Білю, так і всій українській громаді. Завдяки тому, що могла бути з вами, слухати ваші родинні розповіді, смакувати чудову українську кухню чи насолоджуватися неймовірною вишивкою, — я сьогодні є іншою людиною. Я росла в польській родині, однак цього мені бракувало змалку, а ви заповнили цю прогалину. Натомість із Василем я провела довгі години в розмовах як про Польщу, так і про Україну. Бувало, не завжди ми погоджувалися, однак завжди досягали порозуміння, і за все це щиро дякую, — сказала Р. Корек.

Під гарячі оплески зворушений В. Білю символічно передав булаву Б. Патрі. На сьогодні тшеб'ятівський гурток нараховує 250 членів. Тут організуються різного роду культурні заходи, зокрема патріотичного характеру, ведеться також навчання української мови. Отож, від імені всієї української громади кажемо: щиро дякуємо за Вашу роботу, пане Василю!

Анна ВІННИЦЬКА
Фото Ренати Корек

«Немає вільної Польщі без незалежної України»

Продовження з 1 сторінки

У виконанні хору «Гомін» гості почули духовну музику та патріотичні й народні пісні. Відомий хор, престижний зал Кошалінської філармонії, чудова акустика, професійні конференсьє — усе це подарувало неймовірні відчуття, тож слухачі покидали зал просто в захопленні.

— Наш колектив дуже багато концертує. Після України другою країною, де знають про нашу концертну діяльність, є саме Польща. Протягом багатьох років ми практично кожен рік буваємо тут з концертом. Також беремо участь у багатьох фестивалях у Польщі, — каже Руслан Ляшенко, художній керівник та диригент хору «Гомін». Колектив був відзначений багатьма нагородами як найкращий хор, то ж не дивно, що він активно гастролює як в Україні, так і поза її межами. «Гомін» є також лауреатом багатьох регіональних, національних і міжнародних конкурсів. У Польщі хор відомий, зокрема, в Александрові-Куявському, Варшаві, Вроцлаві, Гіжицьку, Гарволіні, Кракові, Ченстохові, Любліні, Перемишлі й Радомську, де успішно концертував.

— Наш хор заснований у 1988 році професором Олегом Цигиликом, і на той час це був колектив, який репрезентував повстанську пісню. Саме твори січових стрільців лягли в основу репертуару хору, — каже хормейстер Петро Швайковський. Тож не дивно, що якраз хор «Гомін» запрошено на відзначення 100 річниці незалежності Польщі та державності України.

— Історія України й Польщі дуже подібна. Це народи, які мусили постійно боротися за свою свободу, незалежність і державність. Те, що поляки та українці зустрілися на одному концерті й один одному передають побажання, свідчить про те, що ми з'єднані цією ідеєю. Щоб ми могли справді відчувати, якою силою є поляки та українці, — каже Рената Корек, директор Тшеб'ятівського осередку культури. Мабуть, нікого не треба переконувати, що такі концерти вчать толерантності й пошани до спільної культури. ■

Анна ВІННИЦЬКА

Справа Купріяновича: як розвивалися події?

Продовження з 4 сторінки

4 вересня — солідарність з українцем висловили члени громадського руху «Громадяни Польщі» (Obywatele RP). Член руху біля воеводського управління визнав, що підтримує слова, які Купріянович висловив на кладовищі, оскільки, як зазначено, у «геноциді» взяли участь члени польського підпілля. Представники «Громадян Польщі» під воеводським управлінням публічно повторили частину промови українського історика, після чого занесли самі на себе заяву до прокуратури про вчинення злочину.

7 вересня — Григорій Купріянович відвідав Львів на запрошення голови Львівської облдержадміністрації Олега Синютки. Під час зустрічі голова ОДА наголосив, «що українська громада в Любліні і особисто Григорій Купріянович завжди мають відчувати, що Українська держава стоїть на захисті українців у всьому світі».

19 вересня — в окружній прокуратурі в Замості відбувся допит д-ра Григорія Купріяновича. Того ж дня

під будинком прокуратури зібралися члени польського громадського руху «Громадяни Польщі» (Obywatele RP) та Українського товариства в Любліні. Одним із учасників пікету під прокуратурою в Замості був Рафал Сушек. Разом із іншими поляками він перебував у Сагрині під час урочистостей з нагоди вшанування пам'яті українців.

«Ми були під прокуратурою з господарським візитом у себе, адже це будинок, у якому ми як громадяни Польської держави працевлаштовуємо чиновників. Оскільки їхні дії мають, як мінімум, ознаки недогляду, а в найгіршому випадку — прислужування політикам, ми вирішили нагадати про договір, на основі якого їх працевлаштовуємо», — пояснив польський діяч. У руках учасники пікету тримали банери з написом «Правди про злочин не приховає ні воевода, ні ІНП», а також перефразованим виступом Григорія Купріяновича на кладовищі в Сагрині.

25 вересня — Об'єднання українців у Польщі (ОУП) написало скаргу до прем'єр-міністра Польщі Матеуша Моравецького. Українці поскаржи-

лися на висловлювання державних чиновників, які 18 вересня, під час засідання сеймової комісії нацменшин у Любліні, намагалися довести, що саме українська меншина у Польщі є джерелом польсько-українського конфлікту. «Частина голосів чиновників воеводського рівня заперечувала ідею діалогу громадянина з державною адміністрацією. Деякі виступи свідчать про погані наміри, про релігійні та національні упередження чиновників та їхню некомпетентність», — зазначили у документі діячі ОУП.

У листі навели приклади висловлювань чиновників, які виправдовували воєнний злочин у Сагрині, називаючи його «акцією відплати», та говорили, що це село було «базою УПА», чим заперечили факти, раніше встановлені істориками. У листі також наголосили факт публічного наклепу на д-ра Григорія Купріяновича, голову Українського товариства (УТ). Один із представників державної адміністрації під час засідання комісії сказав, що на урочистостях у Сагрині голова УТ назвав злочин «геноцидом». Насправді в промові

Г. Купріяновича таких слів не було. Окрім Матеуша Моравецького, документ надіслали до канцелярії президента РП, голови сеймової комісії внутрішніх справ і адміністрації та комісії нацменшин.

8 жовтня — депутати від партії «Nowoczesna» Моніка Роса та Адам Шлапка направили листа до прем'єр-міністра Матеуша Моравецького з приводу звинувачень щодо доктора Григорія Купріяновича. «У зв'язку з останніми висловлюваннями та діями люблінського воеводи, пана Пшемислава Чарнека, просимо вас втрутитися та позбавити воеводу функцій, які він виконує», — написали у листі депутати. Вони нагадали, що в Сагрині від рук польського підпілля постраждали 606 осіб цивільного населення, про що у своїй промові 8 липня говорив саме доктор Купріянович. Депутати запитали прем'єр-міністра, чи слова воеводи — це офіційна позиція уряду та офіційна закордонна політика.

10 листопада — після трьох місяців від початку розслідування, окружна прокуратура у Замості має завершити справу. ■

Павло ЛОЗА

ПОДІЇ

Незабутня поїздка

Осінь – це пора року, яка для третьокласників-ліцеїстів завжди асоціюється з приємною подією – екскурсією в Україну. Так було і цього навчального року.

Фото авторки статті

Увересні відбулася традиційна поїздка учнів III класу ліцею Комплексу загальноосвітніх шкіл № 4 в Лигниці до міста Львова.

Дорога була дуже довгою та виснажливою, проте спільні ігри й жарти не давали нам нудьгувати. До міста Лева ми прибули рано-вранці, а приїхавши в інтернат, всі полягали спати. Справжню екскурсію розпочали після обіду. Учні разом з учителями вирушили до центру міста. Нас захопила архітекту-

ра й особливо середньовічна львівська бруківка.

У цей час у Львові тривав 25-й Форум видавців, на який у ролі почесного гостя приїхав президент України, тож не можна було не заглянути на книжкову виставку. Вона відбувалася в колишньому прекрасному палаці-резиденції графів Потоцьких. Далі за планом була мандрівка через ціле місто славнозвісним «жовтим трамвайчиком» і поповнення знань про історію, легенди

та львівські вулиці. На цьому закінчився перший день нашого перебування в чарівному місті.

Другого дня відбулася зустріч з учителями та учнями партнерської школи ім. Богдана Ігоря Антонича у Львові, де ми ознайомилися з програмою та умовами навчання учнів в Україні. А пізніше нас чекала цікава екскурсія на Личаківський цвинтар. Там знаходяться гробівці та могили визначних представників української і польської

культур. Але головною цікавиною цього дня була Львівська опера. Чудова українська музика вистави «Наталка Полтавка» М. Лисенка захопила наші серця. Програма дня закінчилась оглядом вечірнього Львова – екскурсією до кав'ярень і знайомством із легендами старого міста Лева.

На третій день, у свято Різдва Богородиці, ми відвідали одну з найгарніших сучасних церков біля студентського містечка Львівської політехніки. Спільна молитва завжди надихає на роздуми, рефлексії та підбивання підсумків.

Останнім «атракціоном» для нас був вихід на Високий замок, звідки відкривається казкова панорама Львова. З гори можна побачити майже всі пам'ятники архітектури стародавнього міста: численні церкви, площу Ринок, Оперний театр, пам'ятники Т. Шевченка та А. Міцкевича, проспект Свободи тощо. Решту часу перед від'їздом ми присвятили прогулянці чарівними вулицями міста, придбанням сувенірів, львівського шоколаду й кави, а надвечір наш автобус виїхав зі Львова.

Поїздка була дуже вдалою, перевищила всі наші сподівання. Сердечно дякуємо за це вчителям львівської партнерської школи: Володимирі Борецьку і Романові Біцю, нашим опікунам – Ірені Винник і Богданові Бухті. Завдяки їм час, проведений у Львові, був повчальним, захоплюючим і незабутнім. Хочеться також сказати, що ми б не змогли провести його так цікаво в іншому товаристві. Отже, вже сумуємо за поїздкою, яка, на жаль, ніколи більше не повториться. Хто не був – хай шкодує, а хто був – той вже скачає за цим чудовим містом і часом, проведеним у ньому. ■

Анна Марія БУНЗИЛО,
учениця III класу ліцею
Комплексу загальноосвітніх шкіл № 4
ім. Б.І. Антонича в м. Лигниці

Козаки з Хортиці заповнили ольштинську «Уранію»

Запорізький гопак як спосіб виживання

Український бойовий гопак та інші види українського національного бойового мистецтва, названі фахово українським рукопашем, – поряд зі зразками світових бойових мистецтв: айкідо, дзюдо, карате, таеквондо, кравмага, боротьба, бразильський джиу-джитсу. Усе це за участі понад сотні «бойовиків» змогли подивитися 13 жовтня на XIII Ольштинському фестивалі бойових мистецтв у спортивно-видовищному залі «Уранія» кілька сотень любителів цих дуже привабливих видів спорту.

Фестиваль організував Центр спорту та відпочинку в Ольштині. Уперше спеціальними гостями цього спортивного свята стали члени Всеукраїнської федерації козацького бойового мистецтва «Спас» із Запоріжжя.

– Козацькі види бойового мистецтва були способом виживання в екстремальних умовах, – пояснює керівник семиособової групи юнаків і активний учасник показів, головний професійний суддя з козацького бойового мистецтва Володимир Беленков. – Це вагомі елементи козацького побуту, традиційної козацької науки про поведінку душі, а з нею і тіла, в небезпечних для життя ситуаціях.

Українці значно оживили фестиваль і зробили його різноманітнішим,

а головне – міжнародним. Досі участь у щорічних фестивалі змаганнях брали виключно ольштинські школи бойових мистецтв – одні з найактивніших у Польщі, що підкреслив і президент міста Пйотр Гжимович на відкритті події. Він із пошаною поставився до досягнень своїх борців, а до українців – із подивом, зокрема, за відродження козацьких традицій.

– Наш захід – це не лише спорт, а передусім стиль життя, – сказав на закінчення фестивалю Єжи Літвінський, директор Центру спорту та відпочинку в Ольштині. – Наші гості із Запоріжжя дуже майстерно та професійно представили українські козацькі надбання в цій ділянці. Мене здивувало, з якою відданістю наші сусіди відновлюють свої давні бойові традиції. Ці види

спорту стали в Україні національними, чого у нас ще немає.

Шлях запорізьких козаків на цьогогорічний ольштинський фестиваль прокладався роками. Запорізькі «спасівці» та артисти естради із Запоріжжя раніше двічі побували на регіональних українських ярмарках «З мальованої скрині» в Кентшині. Там вони познайомилися й зустрілися з віце-маршалком Вармінсько-Мазурського воєводства, а потім із віце-президентом Ольштина Ярославом Сломою. Воєводський очільник захопився козацьким бойовим мистецтвом, тому пізніше на запрошення президента Всеукраїнської федерації козацького бойового мистецтва «Спас» Олександра Притули, двічі побував на міжнародних фестивалях козацького бойового мистецтва – на Хортиці та в парку «Київська Русь» у Копачеві під Києвом. Коли запорізькі «спасівці» й артисти в серпні цього року вже втретє відвідали Вармію й Мазури, де виступали, зокрема, на Музичному фестивалі народів Європи «Під спільним небом» в Ольштині, Ярослав Слома вручив їм запрошення на цьогогорічний ольштинський фестиваль бойових мистецтв. Нашадки запорізьких козаків скористалися цим, і семиособова група «спасівців» приїхала показати український рукопаш. Зацікавлені українськими козаками, організатори розпитували, що це таке. В. Беленков розповів про вид спортивного єдиноборства з українським

національним корінням й витоками з козацького бойового мистецтва «Спас», який має характер змішаного єдиноборства. Він настільки став популярним в Україні, що з липня 2008 року був тимчасово визнаний як вид спорту. Але вже в 2010 році Міністерством у справах сім'ї, молоді та спорту український рукопаш «Спас» внесений до переліку національних видів спорту, що визнані в Україні. Ініціатива з розвитку рукопашу належить Федерації «Спас», яка почала розвивати його ще в 2005 році. Нині над Дніпром активно працює система дитячо-юнацьких спортивних шкіл з українського рукопашу. Цей вид українського спортивного єдиноборства розвивається в 14 областях України та вже у 8 країнах світу: Україні, Білорусі, Естонії, Польщі, Швеції, Німеччині, Грузії, Азербайджані. У 2012 році був проведений перший чемпіонат Європи з українського рукопашу «Спас», а в 2013-му – перший чемпіонат світу. У козацькому краю з центром у Запоріжжі працює спеціалізована школа-інтернат II–III ступенів «Козацький ліцей», яка плекає козацькі традиції, народжені, зокрема, на Хортицькій січі. Запорізькі «спасівці» готові допомогти в побудові структур і на Вармії та Мазурах, зокрема в тамтешніх українських школах. ■

Степан МІГУС

Павло Пецушок:

«Ми, співаки, мусимо підтримувати свою культуру»

Людмила Лабович: Ти багато років популяризуєш український класичний різножанровий спів. Звідки в тебе, лікаря за професією, зацікавлення українською музикою?

Павло Пецушок: Справді, перш за все я лікар — я закінчив дуже відому Медичну академію в Білостоці та вже 14 років працюю лікарем сімейної медицини та геріатрії. Також я закінчую спеціалізацію з діабетології і сподіваюся займатися лікуванням також цукрового діабету.

Окрім того, я закінчив Музичну академію ім. Фридерика Шопена в Білостоці та займаюся співом. Це відбувається в моєму житті паралельно, я намагаюся розділяти лікарську й музичну діяльність та робити все професійно.

Моє зацікавлення українською музикою почалося в середній школі. Так склалося, що я вчився у IV загальноосвітньому ліцеї з українською мовою навчання у Лігніці, де провів дуже цікаві чотири роки. Співав у знаменитому шкільному хорі «Полонина», яким диригував Ярослав Левків, учень маестро Михайла Дуди. Трішки танцював в ансамблі. Думаю, відтоді все почалося.

«Полонина» — хор високого рівня, це заслуга диригента Ярослава Левкова та його дружини Віри Григоренко-Левків. Вони разом від самого початку навчали хористів вокальної техніки — це була та основа, яка взагалі дозволяла почати співати в хорі та значущо покращувати вокальний рівень колективу. Це помічали як співаки інших хорів, так і українське середовище в Польщі. Не можу не згадати також про величезний запал самих хористів. Це було неймовірно — між нами існували сильні емоційні зв'язки, все це творило міцний та майстерний хор. Ми регулярно зустрічалися і тренувалися, виконували складний репертуар, мали багато успіхів. Потім, уже закінчивши школу, я тужив за тим періодом у житті, за минулим, хотілося знову співати українських пісень.

Чи це був єдиний український хор, у якому ти співав?

Ні, згодом я почав співати у хорі ім. Максима Березовського, що був заснований 1998 року з ініціативи випускників нашого ліцею в Лігніці. Музичним керівником став тодішній диригент хору «Полонина» Ярослав Левків. Епізодично співав також із «Журавлями». Розпочавши навчання у Медичній академії в Білостоці, я приєднався до університетського хору, яким керувала проф. Божена Савицька.

Мої музичні зацікавлення стали поштовхом до того, аби під час спеціалізації з сімейної медицини вступити до музичного навчального закладу. Я почав вчитися у Музичній академії ім.

Павло Пецушок — лікар, співак-тенор та художник. Народжений на Лемківщині, він уже багато років проживає у Білостоці, де протягом майже декади популяризує українську класичну музику. Нещодавно саме вийшла платівка з різдвяним репертуаром, записана спільно з квартетом Ensemble Quattro Voce.

Кароля Шимановського в Катовицях (клас сольного співу проф. Яна Балляріна), продовжив на другому курсі Музичної академії в Білостоці (клас сольного співу проф. Уршулі Травінської-Мороз). Паралельно з навчанням став вести концертне життя та вводити до репертуару українські пісні.

Чи саме тоді з'явилася ідея запису платівки з українськими піснями?

Так, у 2010 році як випускник Музичної академії в Білостоці я вирішив записати «Українські імпресії». Це платівка, яка містить українські народні пісні, але в класичному, оперному опрацюванні видатних українських композиторів під акомпанемент фортепіано.

До співпраці я запросив співачку Марту Врублевську (сопрано) і Кшиштофа Керцуля, який реалізував партії фортепіано. Ми разом записали 16 українських пісень, з якими потім виступали на багатьох концертах. Через чотири роки з'явилася чергова платівка... Потім була перерва, бо важко кожного року видавати щось нове. Однак у 2014 році вийшла друга платівка з українським репертуаром, цього разу — із творами Максима Березовського, які я співав ще в ліцеї та дуже любив.

Цей диск ми видали разом із нашим Ensemble QuattroVoce, який творимо: я (Павло Пецушок, тенор), Пшемислав

Куммер (бас), Марта Врублевська (сопрано) та Олександра Павлючук (мецсо-сопрано). Це своєрідний та професійний квартет, який може виконувати будь-який репертуар. Разом ми записали 12 творів Максима Березовського. Думаю, це перше таке виконання музики цього українського композитора — повністю сольне.

Нещодавно вийшла чергова платівка вашого ансамблю.

Так, це «Orthodox Christmas — Oh, What a Wonder!» — «Що то за предиво». Видало її музичне видавництво «Aste Prealable» з Варшави, яке популяризує давню польську музику, але погодилося поширювати у світі також українську.

Перша частина платівки є більш церковною, це різдвяні співи, які дуже цікаво вписуються у характер і контекст того запису. Це тропарі, кондаки та ірмоси Степана Дехтярьова, Дмитра Бортнянського і Артемія Веделя, співані церковнослов'янською мовою.

У другій частині ми записали багато українських колядок. Мій підбір репертуару був дуже емоційний, пов'язаний із тугою за минулим. Там є колядки в обробках Кирила Стеценка, Миколи Леонтовича, Олександра Кошиця та інших видатних композиторів. Це найвідоміші українські колядки: «Бог ся раждає», «Дивная новина», «По всьому світу» та інші.

Платівка вже готова, згодом ми розпочнемо промо-частину. Вважаю, що наш запис дуже вдалий, хоча не мені це оцінювати: я віддаю це на рішення українського середовища в Польщі. Я зробив запис і популяризую нашу культуру, тож маю надію, що відгуки будуть позитивні.

Чи українська музика в класичному виконанні в Польщі достатньо відома?

Вона відома, але не так, як інші жанри української музики. На жаль, у Польщі виходить мало платівок з цією музикою, принаймні я таких записів останнім часом не бачив. Я сам придбав би такі платівки, але їх немає. В Україні записів у виконанні українських хорів дуже багато, але ми все-таки живемо у Польщі, і я цікавлюся перш за все тим, що робиться тут. Думаю, що це важливе завдання для нас, співаків, — ми мусимо підтримувати свою культуру. І я це роблю. Маю надію, що це якимось чином помічають і цінують.

Ти залучаєш до співпраці людей з-поза українського середовища та поширюєш українські пісні серед поляків. Перш за все, твої друзі з ансамблю навчилися співати українською...

Українська мова не надто важка, але для польського вокаліста або співака важливо досконало опанувати її фонетично, щоб цей запис був добре сприйнятий слухачем у Польщі і навіть в Україні. Це, на мою думку, — величезна робота. Мені вдалося заохотити своїх друзів із Ensemble QuattroVoce, вони почали співати українською — думаю, їм це вдається професійно.

Бачу, що українською класичною музикою цікавляться не лише українці, але й поляки. Буває, що люди, які ніколи не чули українських творів, беруть наші платівки і потім питають мене: «Це чудова музика, звідки ти її взяв, де можна це послухати?». Люди цікавляться.

Українська музика важлива у моєму житті, тож я стараюся її пропагувати. Як це виходить — хай оцінюють інші.

Чи є вже плани чергових проектів?

Ми з Ensemble QuattroVoce хочемо наступного року записати 23 дуети, терцети і квартети Миколи Лисенка та Кирила Стеценка. У нас уже є ноты з Канади, тож будемо помаленьку вивчати репертуар. Платівка повинна з'явитися наприкінці 2019 року. Маю надію, що черговий запис української музики вдасться нам дуже добре. ■

Розмовляла
Людмила ЛАБОВИЧ

Фотографія з приватного архіву
Павла Пецушка

Історія

Про маловідому польсько-українську співпрацю

Бойове братерство

З мешканцем Варшави, ветераном Армії крайової Владиславом Толишем ми були знайомі більше двадцяти років. Його родинне коріння тягнулося з волинської землі. Тут він народився в багатодітній сім'ї в серпні 1925 року. Звідси юним пішов у світ, який рано став для нього жорстоким. Коли розпався Радянський Союз, клопотався облаштуванням могил польських вояків на українській землі. Села Засмики Ковельського району, Гайове (Пшебраже) Ківерцівського, Римачі Любомльського, Янові Долини на Рівненщині – це все адреси його гуманітарних місій. «Пам'ять про полеглих має шануватися всюди, хоч і воювали вони під різними прапорами», – любив повторювати при зустрічах.

Незадовго до смерті, а відійшов Владислав Толиш у вічність у грудні 2012-го, розповідав мені, що були випадки, коли українці воювали спільно з поляками. Разом боролися за польську ідею й разом вмирали в окопах під кулями ворогів. Згадав при цьому долю українського генерала Марка Безручка.

Як відомо, на початку 1920 року за дорученням Симона Петлюри тодішній полковник Безручко сформував 6-ту Стрілецьку дивізію Січових стрільців. Вояки цього з'єднання показали дива героїзму при обороні Замостя від червоних полків Будьонного. Саме полковник Безручко тоді очолив оборону міста, яке стало нездоланною перепорою на шляху більшовицьких орд. За посередництва Польщі кремлівські вожді планували роздмухати «світову пролетарську революцію». Та їхнім намірам не судилося здійснитися, населення Польщі не підтримало химерної комуністичної ідеї.

Разом з українцями обороняли Замостя польські підрозділи: два курені, неповний 31-й полк піхоти, два бронепотяги й дивізіон артилерії. Місто було оточене червоними. Начальником штабу оборонців став полковник Всеволод Змієнко. Це старий друг Марка Безручка ще з років навчання в Одесі. Загалом під керівництвом командуючого було близько шести тисяч вояків. Коли Безручко прибув до міста, за чотири дні до наступу, взявся будувати надійну оборонну лінію. Сапери поставили 18 км дротяних загород, подекуди у 3–4 ряди. За ними змонтували кулеметні гнізда, опірні пункти з'єднали глибокими траншеями. Грунтовно підготовленими були міські фортеці, в одній із яких розміщувався штаб дивізії.

29 серпня 1920 року передові частини кавалерії Будьонного атакували Замостя. Та взяти його в лоб не вийшло. Щільний зустрічний вогонь зруйнував їхні плани. Наступного дня повторили атаки з різних позицій. Ворогу таки вдалося пробитися під стіни міста. Але в його тилах раптово з'явилася 16-та бригада дивізії під командуванням полковника Романа Сушка. Її стрільці, а це були переважно галичани, стрімко атакували кіннотників й допомогли вистояти оборонцям Замостя. Переконавшись, що подолати опір 6-ї Січової дивізії й захопити місто не вдасться, Будьонний зняв облогу й відвів свою кавалерію.

Приклади бойового братерства українців та поляків у боротьбі зі спільним ворогом мали місце і в роки Другої світової війни. Як свідчать історичні хроніки, частини армії Владислава Сікорського (а це понад 50 тисяч осіб), виведені з території СРСР, були реорганізовані в 2-й польський корпус британської армії. Тут служило чимало українців. Скільки тисяч насправді – досі невідомо. Багато наших співвітчизників несли службу в 5-й Кресовій дивізії. На жаль, ставлення до них з боку окремих поляків було підозрілим, а іноді зневажливим. Дехто їх таврував як зрадників і германофілів. Тому наші земляки боялися декларувати свою національну приналежність. Та в рішучу мить, коли виникала небезпека, українці забували про кривди й першими йшли в атаку проти німців. Саме українець Михайло Паньківець першим здобув ворожий бункер під італійським Монте-Кассіно. Сталося це 12 травня 1944 року. «Відчайдушний і відважний, незважаючи на крики й остероги то-

варишів, підсунувся під самий бункер і вийшов на нього із в'язкою гранат. На четвертому бункері загинув, там його і поховано з написом на могилі „Міхал Паньківець”. І ніхто не знає, що лежить тут син України, якого доля кинула в обійми смерті», – так описав подвиг бойового побратима Микола Козій.

Чимало українських вояків корпусу заслужили високі польські нагороди. Наприклад, Володимир Янів урятував життя п'ятьох офіцерів, за що був нагороджений орденом «Віртуті Мілітарі». Великих втрат у цих боях зазнала якраз 5-та Кресова дивізія. 2-й її корпус воював в Італії аж до капітуляції німців у цій країні (квітень 1945-го).

Були українці, які боролися з німецькими окупантами і в лавах інших польських з'єднань. Наші співвітчизники проливали кров разом із поляками й під час Варшавського повстання (серпень–вересень 1944 року). У перший день боїв за польську столицю загинув Орест Федоронько (підхорунжий Форт). Він був сином православного капелана Війська польського Семена Федоронька, розстріляного радянською владою в Катині. Брат Ореста В'ячеслав (підхорунжий Славськ) також брав участь у повстанні й загинув у Варшаві 18 серпня 1944 року.

У лавах польських партизанів воював сотник 2-го кінного Запорізького полку Армії УНР Іван Митрусь (лицар Ордена Запорізького Хреста за зимовий похід і бої з червоними). Під час війни (1.09.1939) він служив у 7-му полку люблінських уланів. У ході операції «Буря» ескадрон, яким командував поручик Іван Митрусь, здобув німецькі казарми в Мінську-Мазовецькому. Тоді рушив на Варшаву, дійшовши до лісів під

Отвоцьком. Доля Митруся досі невідома. Очевидно, загинув під час Варшавського повстання.

У числі варшавських повстанців був і син консула уряду УНР Андрій Гітченко. У боях за польську столицю його двічі поранено, потрапив у полон до німців. Доля відважного сина України досі невідома.

Останнім часом образ українця в польських мас-медіа змальовується переважно чорними фарбами. Відбувається це після відомих політичних заяв і прийняття нових законів, які ускладнили українсько-польські стосунки. Хочеться вірити, що хмари над прикордонним Бугом тимчасові. Навіть маленька правдонька всі неправди переважить...

Фото з Вікіпедії

...Стою перед могилою генерала Марка Безручка на Православному цвинтарі на варшавській Волі (на фото). Поряд поховання міністра освіти УНР Петра Холодного, учасника бою під Крутами Якова Рябокона-Розанова, генералів-побратимів Безручка. Прикро, що в польській історіографії («Наше слово», 9.02.2014) про одного з творців «чуда на Віслі», як і про інших українців, мовчать. Їхній внесок у розгром полків маршала Тухачевського, які дійшли до Варшави, замовчується. Лише в 1938 році у своїй книзі «Wyprawa Kijowska» колишній польський офіцер Тадеуш Кутшеба згадав про роль Безручка в обороні Речі Посполитої. ■

Олександр ХОМЕНЧУК

Історичний календар листопад

16 листопада 1868 року народився у Києві Богдан (Федір) Кістяківський (1868–1920), філософ, соціолог, правознавець, історик, публіцист, громадський діяч, один із організаторів Академії наук України. Навчався в університеті св. Володимира у Києві на історико-філософському факультеті. 1895 року виїхав за кордон для завершення освіти. У 1899 році в Берліні захистив докторську дисертацію з філософії «Суспільство та індивідуальність».

З 1914 року зосередився на науковій і публіцистичній діяльності. Писав на політичні теми в російських журналах: обстоював правопорядок і демократичні принципи, необхідність конституції. Учений був прихильником теорії правового самовизначення держави.

17 листопада 1804 року оприлюднено Жалувальну грамоту та Статут Харківського університету, що означало появу одного із найстаріших вищих

навчальних закладів Східної Європи. Харківський університет заснований за ініціативи видатного просвітителя Василя Каразіна, який запропонував імператору Олександру I утворити в Харкові виш, а місцевим дворянам зібрати кошти на створення матеріальної бази навчального закладу. Харківський університет – єдиний в Україні вищий навчальний заклад, де навчалися і працювали три лауреати Нобелівської премії: біолог Ілля Мечников, економіст Саймон Кузнець, фізик Лев Ландау. Серед видатних випускників у різні часи були: історики Микола Костомаров та Дмитро Яворницький, економіст Михайло Туган-Барановський, письменники та громадсько-культурні діячі Борис Грінченко і Володимир Сосюра.

В університеті з 1808 року функціонує Астрономічна обсерваторія. Музей Природи заснований в 1807 році і є одним із найстаріших університетських музеїв світу.

18 листопада 1935 року у Варшаві розпочався судовий процес над членами Організації українських націоналістів. Формальною підставою для арешту стало вбивство 15 червня 1934 року мі-

ністра внутрішніх справ Польщі – Броніслава Перацького. На лаві підсудних опинилось 12 чоловік, переважно молоді та студенти. Серед них був Степан Бандера. Процес тривав 2 місяці та широко висвітлювався у пресі. Підсудні, свідки та адвокати використали його для пропаганди ідей ОУН. Усі обвинувачені, окрім одного, відмовились відповідати польською мовою, вимагаючи права розмовляти українською. Вирок винесено 13 січня 1936 року. Підсудні отримали різні терміни ув'язнення. 13 січня українська громадськість оголосила днем національної скорботи.

23 листопада 1907 року на Чернігівщині народився Іван Кошелівець (1907–1999) (справжнє прізвище Ярешко) – літературознавець, публіцист, громадський діяч. Почесний доктор філософії Українського вільного університету, дійсний член Наукового товариства імені Шевченка та Української вільної академії наук. 1930 року закінчив Ніжинський інститут народної освіти. Деякий час працював учителем. Протягом 1931–1933 років – доцент Кременчуцького інституту соціального виховання. Радянська репресивна ма-

шина не оминула Кошелівця. У 1933 році звинувачений в українському націоналізмі, звільнений з роботи й позбавлений права викладати у вищих навчальних закладах.

Від 1944-го на еміграції. З 1947 року він разом з іншими українськими письменниками-емігрантами з УРСР почав видавати в Австрії журнал «Літаври». Наприкінці 1940-х років познайомився з Володимиром Кубійовичем. Останній запропонував Кошелівцю роботу в редакції «Енциклопедії українознавства».

Протягом 1951–1955 років редагував літературну сторінку часопису «Сучасна Україна» (виходив у Мюнхені). Згодом на її основі створено «Українську літературну газету». Наприкінці 1960-го часописи «Сучасна Україна» і «Українська літературна газета» були об'єднані, і з січня 1961 року почав виходити літературний і громадсько-політичний журнал «Сучасність». І. Кошелівець був його головним редактором у 1961–1966 роках, 1976–1977 роках та 1983–1984 роках. Після здобуття Україною незалежності, журнал «Сучасність» виходив на українських теренах до 2010 року.

Підготувала Олена ГУМЕНЮК

Сусіди – «Геніально, розумно і свідомо»

Плакати Оксани Брюховецької. Фото авторки статті

13 вересня в павільйоні «Цепелія» в центрі польської столиці відбулося відкриття виставки «Сусіди» в рамках ювілейного 10-го фестивалю архітектури та урбаністики «Варшава в будові» («Warszawa w budowie»), під кураторством Центру візуальної культури (ЦВК) – культурної організації із Києва. Фестиваль розподілився між двома містами – Варшавою та Києвом. Це не тільки означає, що митці з різних країн співпрацювали між собою, а й те, що частина виставки була презентована в Києві, а друга – у Варшаві.

З 2009 року фестиваль архітектури та урбаністики «Варшава в будові» проводиться Музеєм сучасного мистецтва у Варшаві спільно з Музеєм Варшави. Центр візуальної культури – це незалежна культурна інституція в Києві, що в 2018 році відзначає десятиліття свого заснування та залучення у видавничу та виставкову діяльність, наукові дослідження, проведення публічних лекцій, дискусій і конференцій.

Цьогорічний фестиваль «Варшава в будові» відображає зміни, що відбуваються з польським та українським суспільствами. Ідея «сусідства» в його рамках розглядається радше як стан постійного руху, ніж як перманентне, стабільне співіснування.

Вернісаж виставки був надзвичайно успішний. Через малий розмір приміщення, у якому вона проходить, близько сотні відвідувачів стояли ззовні будинку в черзі, щоб потрапити всередину. Тут представлені роботи, які зачіпають тему не тільки українсько-польських відносин і української міграції до Польщі, але й до інших країн. Також урбаністичні питання як Польщі, так і України.

«Я в повному захваті від намальованого на величезній стіні прапора, у якому змішані прапори Польщі й України з написом „Ще не помер/померла“, що показує бунт, – ділиться враженнями відвідувачка Кароліна з Варшави. – Його видно з вікон, що виходять на центральну вулицю Варшави – Маршалковську. Геніально, розумно й свідомо! Він знаходиться в павільйоні, в місці (у «Цепелії» – прим. авт.), яке, як і його історію, варшав'яни пам'ятають із 80-х років. І цей прапор, на мою думку, є найкращим моментом цієї історії».

«Цепелія» – післявоєнний модерністський павільйон, що мав слугувати місцем конструювання нової польської ідентичності. В часи після розірвання Варшавського договору це приміщення символічно трансформували в зал з ігровими автоматами.

Українську частину програми фестивалю «Варшава в будові» проведено в покинутій частині Києва, на вулиці Петровській, яка після серії геологічних і соціальних катаклізмів перетворилася на непролазні хащі. Тепер це територія графіті-райтерів (художники, які роблять написи та малюнки на стінах будинків – прим. авт.), музикантів і художників.

Наталка Нешецев: «Виставка ставить відвідувача лицем перед реальністю»

Розмова з Наталкою Нешецев із київського Центру візуальної культури, однією з кураторів виставки з української команди, що працювали над проектом.

Чи ти очікувала таку кількість відвідувачів?

Ні, ми не сподівалися на це. Я й досі намагаюся зрозуміти – хто ці люди. Чи є серед них, наприклад, українці, які працюють у Польщі. Буквально п'ять днів тому, коли ми займалися прибиранням тут, я зрозуміла, що нашими прибиральницями були... четверо українок. Ними керувала пані Агнешка. І я їм спеціально дала особисті запрошення на відкриття й дуже сподіваюся, що вони прийшли, тому що тут є роботи, які, власне, дуже пов'язані з їхнім досвідом.

Якими найпростішими словами можна описати про що ця виставка?

Якщо дуже простими словами, то про наболілі теми, що стосуються не тільки українців, які приїжджають до Варшави, але й усіх емігрантів, котрі стикаються з умовами праці, з тим, як змінюється політичний світ, як змінюються певні системи переозначування, стереотипів у великій та малій політиці. Власне, для цього нам і потрібен метод критичного мистецтва – щоб говорити про ці складні теми не статистикою, не підрахунками й графіками, а через емоції та образи. Може здатися, що мова мистецтва іноді звучить як якась інтелектуалізована, але, на мою думку, вона насправді емоційна. А це означає, що може бути зрозуміла, навіть якщо ти не вмієш читати, писати, а можеш тільки сприймати образну систему. Бо це – найперша система комунікації між людьми.

Яка частина виставки є прикладом сказаного?

Наприклад, робота Дани Косміної, яка оперує форматами будівельних проєктів, котрі в Україні підпадають. У нас нещодавно було три або чотири підвали в Києві, у Львові, під Тернополем, навіть одне вбивство. Авторка через створення архітектурних моделей показує, що ромські хати – це теж житло, теж архітектура, яка має свій план, свою організацію, що це – не просто сміття, яке зібране в одному місці. Це чиясь помешкання, яке було спалене. І через цю чорну, обгорілу форму вона ніби намагається донести глядачу інше ставлення, яке відчують на собі роми. Робота Дани змушує нас переосмислити, чому ми так сприймаємо ромів.

Наведи, будь ласка, ще якісь приклади.

Проект плакатів про українок Оксани Брюховецької, в рамках якого вона робить дизайн постера із зображенням Лесі Українки із двоохотгривневої купюри. На ній Оксана домальовує (і також запрошує інших художниць і художників домалювати) сюжети малооплачуваної праці українок у Польщі, які сюди приїжджають на роботу. Оксана демонструвала свою роботу на білбордах, бо вони по суті – медіум реклами. Тобто ти йдеш по вулиці й тебе ніби запрошують стати українкою, яка працює у Варшаві. Мені здається, що це дуже читабельний образ.

Про формати навчання або якогось порозуміння говорить робота Марини Непрушкіної «Абетка». Вона про те, які слова для тебе працюють, коли ти приїжджаєш як мігрант, наприклад, до Німеччини. Авторка вчить абетку через найбільш важливі або просто перші речі, про які ти дізнаєшся після приїзду. «М» – це Меркель, «а» – «арбайт». Ти ніби вивчаєш німецьку мову як мігрант, який розставляє по іншому пріоритети. Не так як у дитинстві, що «л» – це «ледека», «м» – це «мама». Мені здається, ці іноді іронічні та водночас такі сумно-іронічні форми, можливо, більше зачіпають, тому мистецтво спрацьовує як таке, що збуджує людину ставити питання й мати активну позицію, а не просто заліковувати травми – що зазвичай саме й намагаються робити.

Що ти маєш на увазі?

Ми знаємо багато проєктів про порозуміння, єднання, дружбу між державами. Ні, тут мова йде про загострення, проявлення очевидних речей. Ми усвідомлюємо ті проблеми, які існують, ми усвідомлюємо, що на них треба звертати увагу, з ними не можна працювати, просто не помічаючи, просто потиснувши руки. Я думаю, це надзвичайно важливо в такого роду проєктах.

Не боїшся, що ця виставка не піде далі мистецького чи інтелектуального світу, який розуміє українсько-польські проблеми?

Ой, я боюся, що мистецький та інтелектуальний світ теж дуже потребує такого «холодного душу» в обговоренні подібних проблем, і не тільки українсько-польських. Тут є роботи, зібрані зі значно більшої кількості країн, і піднімають актуальні проблеми там і тут. Це теж свого роду порозуміння через проблеми. І мені здається, що якщо принаймні якісь мистецьке,

інтелектуальне чи політичне коло, хоча б та сотня людей, які прийшли сюди сьогодні (я ж кажу, для мене велике питання – ким є відвідувачі), спроможні будуть усвідомити суб'єктність перебування мігрантів у чужих країнах не як якийсь екзотичний досвід, тоді й зможуть зрозуміти, як з ним працювати. Це вже буде добре.

Чи ти й ціла ваша українська команда не відчуваєте себе мігрантами тут, у Польщі, не дивлячись на те, що ви – працівники мистецтва?

Умови створення проєкту були дуже важкі й виснажливі. Причин цього багато. Передусім те, що ми розділили проєкт між Києвом та Варшавою, і провадити його на відстані складно. Також – польська бюрократія, яка є страшним міксом європейської та якоїсь пострадянської східної бюрократії. Це надзвичайно складні умови виживання. Іноді здавалося, що ставлення до нас саме як до команди з України – інше. Тобто це не тому, що люди чи команди погані, а тому що нас просто інакше сприймають. Польща справді дуже моноетнічна держава. Наприклад, у нас дуже гостро стояло питання про мови на виставці. Ми наче узгоджували написи трьома мовами, але польська все ж виступає тут основним комунікатором. І хоча на прес-конференціях, презентаціях ми завжди акцентуємо, що це має бути англійською, нам відповідають: «Ні, преса вас не зрозуміє. Вона має знати, чути й бачити польську мову». Тобто Польща настільки звикла бути моноетнічною, монорелігійною, мономовною, що величким викликом стає, коли ти кажеш: «Ні, не тільки на польську це має бути перекладено» чи «Ні, ця робота, текст можуть існувати англійською, щоб було всім зрозуміло, тому що на виставку ми запрошуємо не тільки поляків, варшав'ян, які говорять польською».

Як довго ще триватиме виставка?

Ще місяць, і останній день її – 11 листопада. Так склалося. Але ми ще думаємо, як насправді відбудеться закриття. Нам треба постати лицем до лица перед реальністю. Ну і загалом ця виставка саме про це – «постати лицем до лица перед реальністю» і перед тими питаннями, які виникають щодня. ■

Сторінку підготувала
Катерина СЕМЧУК

▲ Наталка Нешецев
Джерело: Фейсбук

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

KATARZYNA MAZUREK, ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ KSIĘDZA BAZYLEGO MARTYSZA. DROGA DO ŚWIĘTOŚCI. DOM WYDAWNICZY ELIPSA. WARSZAWA 2018 R., STR. 181.

Закатований за віру

Книга про життя священика, який брав участь у творенні незалежної Православної церкви у Польщі

Створи, які треба читати, маючи на увазі так званий «ключ», — причину їх створення. Катерина Мазурек (Сімакова) хоче розповісти читачам про свого предка о. Василя Мартиша. У його біографії, викладеній у цій книжці, важливі такі моменти: душпастирська діяльність (зокрема на території ще тоді російської Аляски), виникнення православного ординаріату Війська польського, проголошення автокефалії православної церкви у Польщі, мученицька смерть о. Василя під час етнічної чистки, проведеної на Холмщині польським підпіллям у 40-х роках.

«Особливо безглуздими і водночас жахливими були ситуації, що виникли 4 травня (1945 р. — *ред.*) у місцевості Тератин. Група солдатів під командуванням Збігнева Гури «Яцка» убила там головного капелана передвоєнного Війська польського, протопресвітера Базиля Мартиша. То було дике і звіряче вбивство». (P. Zychowicz, «Skazy na pancierzach. Czarne karty epopei Żołnierzy Wyklętych», Poznań 2018 r., s.83-85.)

Цю цитату, а навіть усю книжку можна було б надіслати люблінському воєводі Пшемиславові Чарнеку (утім, на

позитивні результати від цього, певно, нам усім, а особливо Григорієві Купріяновичу, годі було б сподіватися).

Попри все, книжка, хоч і невелика за об'ємом, усе ж є вагомим внеском до української історії, історії православної церкви у Польщі, а також розповідає про життєвий шлях священика.

Вона є своєрідним пам'ятником першому православному капелану Війська польського, жертві пацифікації української інтелігенції у 40-х роках на Холмщині.

Тут варто підкреслити ще один момент: авторка — правнучка, яка вивчає коріння свого роду, знаходить документи, фотографії, матеріальні пам'ятки з життя предків, символічно відкриває для себе, і не лише для себе, «шлях до святості» о. Василя Мартиша. А він був свідком головних історичних подій своєї епохи. Отже, повернімося до них.

Настав 1919 рік (раніше о. Мартиш був парохом на території Аляски), закінчилася I Світова війна. Сім'я Мартишів отримує від радянської влади дозвіл на повернення до Польщі. Вони приїжджають до міста Сосновець. Отець Мартиш стає парохом місцевої православної парафії, й історія знову — не вперше, але й не востаннє — змінює життя священика.

Він довідується про те, що у Варшаві створюють Православний ординаріат Війська польського. Пише заяву про участь у ньому. 25 вересня очільник Польщі, маршалок Юзеф Пілсудський своїм указом призначає його першим капеланом православних жовнірів Війська польського. Сьогодні варто також відзначити, що солдатів східного віросповідання у лавах Війська польського було приблизно 30%, а в Перемишлі тоді капеланом служив о. Семен Федоронько.

Авторка книги наводить низку документів, у яких з боку командування Війська польського засвідчена бездоганна як військова, так і душпастирська служба о. В. Мартиша. Його вважали тоді політичним союзником Ю. Пілсудського, навіть приятелем маршалка.

Історія вкотре зачепила життя о. Мартиша тоді, коли вирішувалася доля автокефалії для православної

церкви у Польщі. Ця історія не завершилася без кровопролиття, коли внаслідок теракту у Варшаві 8 лютого 1923 р. вбито митрополита православної церкви Юрія.

Донька священика Василя Мартиша так згадувала те, що тоді сталося:

«Отець Василь близько потоваришував із митрополитом Юрієм, який вирішив відділити православну церкву у Польщі від Московського патріархату.

Наміри митрополита обурили деяких православних вірян.

Серед них знайшлася людина, яка з револьвером у руці увірвалася до будинку митрополита і вбила його.

Отець Мартиш був тоді в митрополичому будинку і вбивця шукав його у всій домівці, щоб убити як друга митрополита.

На щастя, йому не вдалося цього зробити, і якийсь час о. Мартиш перебував під охороною поліції» (с. 64).

Маючи підтримку найвищої державної влади Польщі, отець Мартиш проводив пов'язані з наданням автокефалії дипломатичні заходи. 11 листопада 1924 року Патріарший синод у Константинополі схвалив постанову про надання благословення для автокефалії Православної церкви у Польщі, а вже 13 листопада вселенський патріарх Григорій VII підписав томос східної церкви.

Таким чином, із 15 вересня 1924 року, згідно з документами, почалося створення Польської автокефальної православної церкви.

Авторка наводить у книжці спогад про цю подію отця Миколи Лінчевського (сен'юра): «Надійшло проголошення автокефалії (...) Проголошення одностороннє, без згоди Московського патріархату, із далеко не одноголосною підтримкою. Державна влада відзначила це з неабиякими урочистостями».

У 1934 р. Василь Мартиш досягає пенсійного віку, згодом він повертається зі столиці до рідного села Тератин на Холмщині. Там священика та його родину спіткала II Світова війна.

Саме там, у рідній хаті, історія затягнулася до нього своєю невидимою рукою. Треба сказати відверто — отець В. Мартиш став жертвою жорстокої ет-

нічної чистки, яку серед української інтелігенції та священиків провело у 40-х роках польське збройне підпілля. Для посилення страху серед місцевого українського населення вбивства були заподіяні із винятковою жорстокістю — це відзначали навіть очевидці, які бачили звірства II Світової війни (с. 76).

Душпастир відмовився покидати рідну домівку, хоча його попереджали про напад. «Христос нікуди не тікав», — сказав він тоді.

Убивці прийшли по нього посеред ночі 4 травня 1945 р. Увірвавшись до хати, вони 4 години катували його, поливали водою, а опісля добили пострілом із пістолета. Коли рідні священика прийшли зранку до хати, вони не змогли впізнати скатованої людини, що лежала на підлозі.

Авторка книжки з усіх сил намагалася встановити, хто вони — жорстокі вбивці її прадіда. Із розповідей бабусі Гелени Гузової вона дізналася, що це була, імовірно, збройна група польського підпілля — Національних збройних сил (Narodowe Siły Zbrojne — NSZ). У документах Державного архіву у Любліні знайшлися підтвердження розповідей та спогадів бабусі (с. 77).

Серед архівних документів, написаних російською мовою, було таке повідомлення:

«Звіт

4.5.45 р. о 23.50 було страчено українця Мартиша Василя.

При нагоді привезено пашу для коней.

Підписав командир відділу «Яцек» ». (Джерело: APL, NSZ — Narodowe Siły Zbrojne, Okręg III — Lubelski, sygn.48).

Авторка зазначає, що військове угруповання польського підпілля із кодовою назвою «Яцек» брало також участь у «ліквідації» українського села Верховини у червні 1945 р.

Катерина Сімакова наводить приклади інших жертв етнічної чистки, яку провели учасники польського підпілля на мучениках Холмської землі. У книзі згадується про о. Павла Швайку, о. Миколу Голеця, о. Лева Коробчука, о. Петра Огризку, о. Сергія Захарчука.

Авторка детально описує смерть кожного з них, однак, з огляду на небувалу жорстокість садистських катувань, яких зазнали священики, на сторінках тижневика не годиться подавати для читачів детальний опис тих подій.

Серед низки документів, які показують масштаби етнічної чистки на Холмщині, авторка наводить звернення Ради холмської православної митрополії з 15 травня 1944 р. (ст. 152-153).

До митрополита Іларіона (Огієнка) був надісланий звіт з інформацією про терор, який вчинило польське підпілля.

Із 150 православних священиків Холмсько-Підляської консисторії майже усі зазнали переслідувань, а на деяких із них вчинили кілька, а то й кільканадцять терористичних нападів.

Авторка книжки переконана, що своєю страдницькою смертю холмський мученик дає свідоцтво того, що попри складні сторінки історії сусідніх народів, треба без остраху сподіватися на те, що наприкінці переможуть все одно взаємопошана та толерантність. ■

Орест ЛОПАТА

Консульство України в Гданську запрошує на

Український тиждень у Гданську 2018

ПРОГРАМА

25.10.2018 (четвер), **18⁰⁰**. Галерея Об'єднання вірмен у Гданську, ul. Mariacka 34/36.

Відкриття виставки графіки Олега Денисенка «Рівновага» (Львів). Вхід вільний

26.10.2018 (п'ятниця), **12⁰⁰**, **18⁰⁰**. Міський театр «Мініатюра» в Гданську, ul. Grunwaldzka 16
«Божественна Комедія Andante» — лірична лялькова вистава для дорослих і дітей. Квитки online і в касах

27.10.2018 (субота), **17⁰⁰**. Польська Балтійська філармонія в Гданську, ul. Ołowianka 1
Київський національний академічний театр оперети. Частина I: На циганській ноті. Частина II: Українські романси. Квитки online і в касах

28.10.2018 (неділя), **16⁰⁰**. Воєводська і Міська бібліотека публічна в Гданську, ul. Mariacka 42
Зустріч із автором «Львівської саги» Петром Яценком: «Львівський кат у Гданську: історія та український steampunk». Модератор: Марек Вільчинський. Вхід вільний

29.10.2018 (понеділок), **18⁰⁰**. Центр св. Яна, ul. Świętojańska 50

Концерт найгарніших пісень України. Оксана Муха з колективом (Львів). Подія присвячена пам'яті видатної американської співачки українського походження **Квітки Цісик** (1953-1998 рр.), нагородженої «Оскаром» і «Золотим Глобусом» у 1977 році. Квитки перед концертом: 20/30 зл.

30.10.2018 (вівторок), **18⁰⁰**. РАТІО, Гданська академія мистецтв, Targ Węlowy 6
Показ анімаційних фільмів Сергія Савченка та дискусія «Дитячі фантазії у дорослому вимірі». Модераторка: Ірина Подольяк (Київ). Вхід вільний

КОНЦЕРТ

НАЙГАРНІШИХ ПІСЕНЬ УКРАЇНИ

Квітка Цісик: Два кольори

У рамках III Українського Тижня в Гданську 2018

виступатиме

Оксана Муха

струнний квартет та рок-група (Львів)

29 жовтня 2018 (понеділок)
о 18:00

Centrum św. Jana
Gdańsk, ul. Świętojańska 50

Вхід 20/30 зл.
Квитки у продажу перед концертом

Організатори: Поморський відділ Об'єднання українців у Польщі

Співпраця: ГО «Українська діаспора в Польщі», ГО «Українська діаспора в Польщі», ГО «Українська діаспора в Польщі»

Дофінансовано із засобів Міста Гданськ

Дофінансовано із засобів дотації Міністра внутрішніх справ і адміністрації

Медіа-патронат: *Наше Слово*, ЯВ ПОЛЬЩІ, trojmiasto.pl

Мамо, тато, бабусю, дідусю –
Маріє і Тадею Добрянські!

Вітаємо Вас із ювілеєм 40-ЛІТТЯ подружнього життя!

Дякуємо за кожну присвячену нам хвилину, передану життєву мудрість та любов до Батьківщини.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, злагоди та Божого благословення на многі літа!

Ваші сини, дочки, зять, невістка та внуки

Цього року 50-ЛІТТЯ подружнього життя відсвяткували
Ольга та Євген Слойки зі Слупська.

50-ЛІТТЯ

Де взяти слів, щоб вдячність передати за все добро, за ласку, за любов. За світ оцей, що нам подарували, і за тепло, що віддаєте знов. Сердечно нині Вас вітають діти і вся родина побажання шле. Бажаєм в парі Вам сто літ прожити, а Божа Матір хай Вас береже!

Побажання складають діти Павло, Петро та Єва з родинами

До уваги читачів!

У 2019 році зростає ціна примірника «Нашого слова».
Нова ціна – 3,70 зл.

Детальніше про кошти передплати тижневика у 2019 р. повідомимо у черговому номері газети.

Видавець – Об'єднання українців у Польщі

Греко-католицька спільнота в Ельблонзі буде нову святиню.

З цією метою проводимо різні заходи, щоб зібрати кошти.

Від імені спільноти греко-католицької парафії Народження св. Івана Хрестителя в Ельблонзі парох о. митрат Андрій Сорока просить про вплати:

Parafia Grekokatolicka w Elblągu, ul. Poznańska 2a
Bank PeKaO S.A. I oddział w Elblągu, 87 1240 1226 1111 0000 1404 5318

Всім людям доброї волі сердечно дякуємо!

Відійшли...

18.10.2018 р. на 84-році життя упокоївся наш вірний друг

† Михайло Гаврилюк

родом з Кривиці.

Михайло був активним членом нашої ельблонзької громади.

Дружині Славці, дітям та онукам

щире співчуття висловлюють члени місцевого ОУП,

члени Спільноти українців політ'язнів та репресованих, а також уся українська громада Ельблонга

На 90-му році життя помер

† Данило Кудлік

уродженець села Чашин.

Усім, хто взяв участь в останній дорозі Покійного, а зокрема церковному хору й парохів греко-католицької парафії в Битові, отцеві Романові Малиновському, щиросердечну подяку висловлює родина померлого.

Із сумом повідомляємо, що 28 вересня 2018 р. залишила нас і відійшла у вічність кохана мама, бабуся та прабабуся

† Марія Капусняк

Просимо про молитву за душу Покійної.

Донька Данута, сини Євген та Ігор з родинами

За допущену помилку в «НС» 41 – перепрошуємо.
Редакція

Запрошуємо на

42-й «JarmaRock FEST»

який відбудеться
16-17 листопада 2018 року
в клубі «B90» у Гданську
Klub «B90» – Gdańsk, Stocznia, ul. Elektryków

► Організатори підготували неповторну й повну несподіванок програму
► На вас чекають два незабутні вечори в серці гданської корабельні, наповнені найрізноманітнішими подіями й виступами зіркових гостей з України та Польщі

Програма

П'ятниця:
20⁰⁰ – Концерт «Молода Муза». Виступатимуть: «Рибонька» (Україна), «Надія», «ІСПАНІЯ» (Україна), «Хата Вуя Бена»

Субота:
18³⁰ – Шоу театру «Навпаки»
19⁰⁰ – Концерт «LAJF»
21⁰⁰ – Концерти гуртів: «Карпатіан», «СКАЙ» (Україна), «Dollars Brothers», DJ Danny V

Супровідний захід
Субота: «Форум ФЕСТ»
Європейський центр солідарності (ECS, Gdańsk, pl. Solidarności 1)

ЗАПРОШУЄМО!

Поморський відділ Об'єднання українців у Польщі та Фонд театру «Навпаки»

Більше інформації: <https://jarmarockfest.com>
<https://www.facebook.com/JarmaROCKFEST/>

Наше Слово

Adres: Redakcja „Nasze Slovo”, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl
Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Igor Szczerba.
Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, sekretarz – Igor Szczerba, redaktorzy – Paweł Łoza (Warszawa), Kateryna Semchuk (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, redaktor techniczny – Olga Michaluk, wydanie internetowe – Halina Leskiw.
Współpracownicy: Stefan Migus (Olsztyn), Janusz Bakunowicz (Bielsk Podlaski), Anastazja Krawczuk (Warszawa), Anastasija Kanarska (Lwów), Piotr Andrusieczko (Poznań), Olesia Gieral (Lublin), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), Igor Isajew (Warszawa), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Mikołaj Pipka (Przemyśl), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77, 677-88-05 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego), fax: 22 679-96-95,
E-mail: zulpw@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,
Internet: <http://www.oup.ukraina.com.pl>

Fotokład: Redakcja „Nasze Slovo”
Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2850 egz.
Pismo dofinansowane ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
Związek Ukraińców w Polsce Z.G., ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w pozostałej walucie:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.
Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.
Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.
„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:
Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

